

DIRVA

THE FIELD

Nr. 8
Vasaris - Feb. 19, 1953
Cleveland, Ohio

Pas prel. Kazimierą Šaulį

VASARIO 16 D. AKTO SIGNATARĄ

LUGANO MIESTE, KUR GYVENO LAISVĖS ŠAUKLIAI GIUSEPI MAZZINI, JANIS RAINIS, DR. JURGIS ŠAULYS. — PAS PRELATĄ KAZIMIERĄ ŠAULĮ, KUR LANKYDAVOS SUOMIŲ DIDVYRIS MARŠALAS MANERHEIMAS. — PREL. — K. ŠAULIO PRIMINIMAI LIETUVIAMS.

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Šį kartą mano kelionės tikslas yra Lugano, didžiausias Tessino kantono miestas. Kaip iš geografijos vadovėlių žinome, Šveicarijoje viena šalia kitos gyvena trijų tautų atskalos: vokiečių, prancūzų ir italų. O jei tu prisiklausysi ir romanus, kurie yra nusėdę keliuose pietryčių slėniuose ir savo padermę išveda iš romėnų, tai susidarys net keturių tautų vaivorykštė.

Tessino kantonas Šveicarijos pietuose yra perdomi itališkas. Savime iš keturių su viršum milijonų Šveicarijos gyventojų tiksliai 6% žmonių kalba italų kalbą savo gimtąja kalba, tuo tarpu kai vokiškai kalba 72%, o prancūziškai 20%. Bet Tessinas užima šveicarų gyvenime ypatingą vietą, jau vien todėl, kad jis yra labiausiai į pietus prasikišęs kantonas. Čia veikia kerojasi pietietiškoji augmenija, čia saulė nešykštį savo gajos šilumos, čia žmonės ne tokie mąstūs, kaip šiaurėje, čia gatvėje nuaidi nerūpestingai traukiama itališka daina. Vienu žodžiu,

šveicarams Tessinas reiškia pietus, kur gyvenimas yra smagesnis, kur galima pasilsėti.

Tos minties vedamas ir šių eilučių autorius sėdo į traukinį ir iš šiaurės speigų pasinėšė į saulėtąjį Tessiną. Jau pati kelionė teikia nemažą poilsio, nes kelias eina nuostabiais Keturių Kantonų ežero krantais, paskum ima rangytis į viršų, kol pasiekia garsųjį Gotthardo tunelį, kuris savo laiku buvo laikomas tikru technikos stebuklu.

Išlindęs iš su viršum 10 kilometrų ilgumo tunelio, traukinys jau itališkosios Šveicarijos kalnų pašlaitėmis vingiu vinga į šieną, vis žemyn, kol pagaliau pasiekia Lugano miestą. Dešinėje pasilieka Locarno, kur savo laiku buvo pasirašytos garsiosios sutartys, turėjusios Europos tautoms laiduoti taiką, o tikrumoje neapsaugojusios pasaulio nuo siaubingo antrojo karo.

Lugano miestas yra išsidrikęs to pat vardo ežero pakrantėje, pasakiškai gražioje gamtoje, kur pro žaliuojančias palmes žvelgi į tolimąjį stūksančias snieguotas kalnų viršūnes, kur ežero vandenų žydrumas primena Viduržemio jūrą, kur daug saulės ir daug šešėlių, kur viskas taip spalvinga ir muzikalu. Atrodo, kad ir pati gamta Tessine yra pamėgusi kraštutinių. Tiksliai 50 kilometrų skiria du kontrastus: augščiausią kalną Šveicarijoje (Dufourio viršūnę), iškilusią 4638 metrus į padangę, ir žemiausią vietą Lago Maggiore pakrantėje, esančią 197 metrų lygyje.

Lugano mieste, prie pat ežero, stūkso didžiulis pastatas, o ant jo sienos prikalta marmurinė lenta byloja, kad čia gyveno didysis Italijos patriotas ir revoliucionierius Giuseppe Mazzini.

Iš Lugano jis pereito šimtmečio pirmoje pusėje vadovavo savo įkurtajai "Jaunosios Italijos" slaptai draugijai, kuri yra suvaidinusi tokį lemtingą vaidmenį Italijos politiniame gyvenime.

Lugano šio šimtmečio pradžioje ilgus metus gyveno didysis latvių laisvės dainius Janis Rainis, kurs buvo nuosirdus ir entuziastingas lietuvių tautos išlaisvinimo akto signataras: varpininką ir valstybininką daktarą Jurgį Šaulį ir prelatą profesorį Kazimierą Šaulį.

Dr. Jurgis Šaulys 1948 metų rudenį pasitraukė iš šio pasaulio, o jo kūnas išsilojo cinko karspete, įmūrytame Tessino akmenų moloje, ir laukia, kol bus atiduotas laisvosios Lietuvos žemei. Prelatas Kazimieras Šaulys dar ir šiandien gyvena Lugano. Jis yra vienas iš trijų gyvų Vasario 16 d. Akto signatarų ir vienintelis, šiuo metu gyvenęs laisvojoje Europoje. Tad buvo savime suprantama, kad būdamas Lugano aplankiau šį garbingą tautietį.

Nebuvau prelato matęs kelis metus. Man jis visada atmintyje stovėjo kaip lietas, tiesus, skaitaus sudvasinto veido žilaplaukis patriarchas, nepaprastai švelnaus būdo, gražių manierų dvasiškis. Toks prelatas liko ir šiandien. Nors jau peržengęs aštuonių dešimčių metų slenkstį (sausio 16 d. jam sukako 81 metai), atrodo, kad metai prasilinko pro Prelatą, nepalikę ypatingų įspaudų. Jis vis tas pats lietas dvasiškis, kokį jį pažinau iš ankščiau.

Prel. Šaulys gyvena šventos Brigitos švedžių seserų pensijoje. Čia mėgdavo lankyti legendinis suomių laisvės kovų didvyris maršalas Mannerheimas, kurio paveikslas kaba pensijos priekambaryje. Maršalas ir mirė Šveicarijoje.

Prelatas laukia su arbata ir Malagos vyno bonka. Užsimezga pokalbis, ir nenoromis imu stebėtis, kokia nepaprastai gera jo atmintis. Jis gyvai seka lietuviškąjį gyvenimą, veda platų susirašinėjimą. Štai rodo ir skaito ištraukas iš laiško, rašyto Arkivyskupo Metropolito Skvirsko, gyvenančio tremties dienas Austrijoje. Prisimena, jog neseniai jį aplankė Lietuvos Diplomatinijos šefas Ministeris Stasys Lozoraitis su ponu ir sūnum. Gėn dažnas šveičias yra Šveicarijos lietuvių kapelionas kun. dr. J. Navickas, gyvenęs Estavayer-le-Lac ir dėstęs tikybą tenyškščiame mergaičių institute. Nemažai laišku gauna iš savo buvusių mokinių ar tai Kauno Kunigų Seminarijoje, ar tai Vytauto Didžiojo Universitete. Vienu žodžiu, Prelatas nėra atitrūkęs nuo lietuviškojo gyvenimo. Anaipol!

Savo negalavimais jis nesi-skundžia, nors pastebi, kad kartais susilubuojanči širdis. Pernai vasarą kiek pasigydyęs viename Šveicarijos kurorte. Prieš kiek laiko buvęs jau beveik pasinėšęs keldintis į Amerikos Jungtines Valstybes, bet dabar reikalai kitaip susiklostė ir jis ketina pasilikti Šveicarijoje.

Kai po ilgėliau užtrukusio pokalbio pagaliau pakilau ir atsiveikinau, visų tremtyje esančių tautiečių vardu palinkėjau susilaukti tos dienos, kada vėl galės išvyti laisvą Lietuvą ir padėti savo parąšą ant naujojo Vasario 16 d. Nepriklausomybės Akto.

Prelatas Kazimieras Šaulys per visą savo ilgą gyvenimą niekada nesiveržė į pirmąsias eiles, bet pats gyvenimas įvertino jo sugebėjimus ir išstūmė į pirmąsias vietas. Jis pats dirbo savo didžius darbus, vengdamas triukšmingos viešumos.

Kai 1952 sausio 16 d. jis susilaukė 80 metų amžiaus, vienas jo gausių mokinių (Vaidevutis-Lapelis) parašė Amerikoje garbingojo Jubilato 64 puslapių monografiją, iš kurios visuomenė bent iš dalies patyrė apie didžius prelato nuopelnus: Katalikų Bažnyčiai, Lietuviai Tautai ir Lietuvos Valstybei.

Augstai iškilęs bažnytinėje hierarchijoje (Kauno Arkivyskopo klierijos Generalinis Vikaras, Popiežiaus Rūmų Prelatas ir Apaštališkasis Protonotaras — augščiausias laipsnis prieš vyskupą), kun. Kazimieras Šaulys įėjo į lietuvių tautos istoriją kaip vispusiškas jaunimo švietėjas, gilus mokslinekas-profesorius, veikėjas labdarybės srityje (Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Vyriausiosios Valdybos narys), o jo darbai Lietuvos valstybei į jį iškėlė į pačias pirmutines valstybininkų eiles. Užteks paminti, kad prel. Šaulys dalyvavo 1905 metais Didžiajame Vilniaus Seime, o 1918 m. Vasario 16 d. padėjo savo parąšą ant Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo akto.

Baigsime savo korespondenciją žodžiais, kuriuos Prelatas pasakė "Šveicarijos Lietuvių Žinių" bendradarbiui savo sukaityties proga, kai jam buvo pastatyta klausimas, ką jis manas apie mūsų Tėvynės ateitį. Štai prelato atsakymas, galiojantis dar ir šiandien:

Visam Pasauliui

• SSSR, po atentato prieš jos pasiuntinybę Izraelyje, nutraukė su Izraeliu diplomatinis santykius. Iš Izraelio ateina gandų, kad atentatas galėjo būti ir su Maskvos žinia. Žydi už kerštą Rusijoj žada žudyti Rusijos diplomatus.

• Eilė Chiang Kai-Seko laivyno vadų lankosi Amerikoje, susipažįsta su laivyno laimėjimais ir, greičiausia, aptaria, kokios laivyno pagalbos reikia Formozai.

• Rusija pakartotinai grasina Vakarų Vokietijai, kad jei ji įsijungs į Atlanto pakta karinę jėgą, bus išprovokuotas karas. Žada visiškai užblokuoti ir Berlyną. Bet tai tik gasdinimai, kurių jau nelabai kas paisy.

• Gen. Naguib, Egipto diktatorius, paskelbė naują konstituciją, pagal kurią jis tris metus valdys Egiptą.

• Prezidentas Eisenhower atmetė atominių šnipų Rosenbergų pasigalėjimo prašymą. Atmetimą užgirė ir buvęs prezidentas Truman.

• Vokietijoje pasklido žinia, kad ir buvęs Amerikos komunistų bosas Gerhard Eisler pabėgo iš "išsvajoto" rojaus.

• Amerikos valdžios sluogsnuose labai nepalankiai sutiktas Popiežiaus žygis, kad būtų pasigalėta atominių šnipų Rosenbergų.

• Senato tyrinėjimo komisija pradėjo tyrinėti Amerikos Balaš. Ir randa, kad ir ten raudonieji gerai įsitaisė.

Aštuntosios armijos vadas gen. James A. Van Fleet, su ašaromis akyse, atsisveikina Korėjos karo draugus, Jis pareiškė, kad kariai du kartus prieš jau buvo privedę prie pralaimėjimo, bet politikai neleido įvykdyti. Jis mano, kad jo įpėdiniui, kuris antroje mašinoje susipažįsta su kariais, nebus trugdoma pasiekti pergalės.

Švedijos užsienio politika

ŠVEDIJOS NEUTRALUMAS ĮGAVES KEISTO KVAPŲ, BET JAM PRITARIA VISOS SAVOS PARTIJOS. — PATAIKAUJANTI KOMUNISTAMS UNDOENO POLITIKA. — DAUG KOMUNISTŲ SIMPATIKŲ ĮSIBROVĖ Į SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJĄ. — KAIP ŠVEDAI TEISINASI DEL TOKIOS KRASTO POLITIKOS.

(Mūsų Švedijos bendradarbio)

Nors švedai bendrai ir skai-būti neutraliu, kai visas Vakarų pasaulis, pajutęs gyvybinį pavojų, visomis išgalėmis ir bendromis jėgomis ruošiasi gintis, kai ton ruošon dedasi ir broliai danai su norvegais? Nepatogu-mams spaudžiant ir surastas tam pačiam daiktui, atrodo, kiek švelnesnis pavadinimas, "Alliansfrihet", laisvė nuo varžančių santarvių ir įsipareigo-jimų.

Tai Undėno linijai, kaip kas su mažesniais rezervais, pritaria visų keturių demokratinę partijų viršūnės. Net ir smarkokai nusekusi komunistų partijėlė. Nors ji tą liniją supranta kaip "laisvė nuo Vakarų", o "susi-laisvinimas su Rytų bloku".

Komunistai ne daug ką turi prieš Undėną. Kai prieš trejetą metų, dėl komunistų vis drąsiau pasireiškiančio išdavikiškumo, trijų partijų, išskyrus socialdemokratų, spaudos atstovai pareikalavo, kad į užsienio reikalų ministerio periodinius informacinius su spauda pasikalbėjimus komunistai nebūtų įsileidžiami, tai Undėn visai nutraukė tas konferencijas. Jų ir šiandien nėra. Jungtinių Tautų susirinkimuose Undėn ir jo delegatai paprastai balsuoja drauge su Rytų bloku. Jis net iš švedų diplomatų tarpo yra išvalęs visus jo linijai nepritariančius diplomatus bei tarnautojus. O kai bolševikai dėl "incidento" Baltijos jūroje birželio mėnesį atsisakė eiti Hagos tarptautinio teismo, jis jokiū būdu nepasidavė Švedijos opinijos daugumos reikalavimui, kad būtų Jungtinių Tautų Organizacijos. Nesutiko "iš juridinio pobūdžio incidento daryti politinį reikalą". Pasitenkino rudens posėdžiuose New Yorke paprastu pranešimu. Įspūdiui sušvelninti netrukus iškėlė Maskvos delegatams pietus.

A. G.

Praeitų ir užpraitų metų didelės karinio špionažo bylos nesugriaujamais faktais parodė, ką Stockholme ir visoje Švedijoje veikia Sovietų pasiuntinybės su Tassu, ir kokias Judos pareigas eina švedų komunistų partija. Beveik visoje spaudoje, net socialdemokratų, o taip pat ir parlamente, buvo reikalaujama, kad Undėn padarytų išvadą ir paliktų Sovietų diplomatams Švedijoje tokias pat teises, kokias švedų diplomatai "naudojasi" Maskvoje. Undėn atsisakė "diskriminuoti" Kremliaus diplomatus-snipus.

Kaip visa tai galima? Undėn pats seniausias ir autoritetinis švedų vyriausybės vyras, būti neutraliu, kai visas Vakarų pasaulis, pajutęs gyvybinį pavojų, visomis išgalėmis ir bendromis jėgomis ruošiasi gintis, kai ton ruošon dedasi ir broliai danai su norvegais? Nepatogu-mams spaudžiant ir surastas tam pačiam daiktui, atrodo, kiek švelnesnis pavadinimas, "Alliansfrihet", laisvė nuo varžančių santarvių ir įsipareigo-jimų.

Kai išsineki su socialdemokratais, o ir su kitais politikais, išgirsti ir pateisinimo Undėnui. Kas kita Švedijai daryti? Raudonasis siaubas juk čia pat pasėjęs. Geriau jo kudy neke-denti ir jo neerzinti. Jei jis stailga puls Švediją, ar padės ką re-alaus Vakarai, Švedijai kad ir Atlanto sąjungon įstojus? Ar suspės padėti ir norėdami? O jei ir taip, ar neatsitiks, kas 1940 m. pavasarį atsitiko su Norvegija? O kas dabar dedasi Korėjoje? — Danai ir norvegai, kruvinai nelaisvės paragavę, visiškai nusiginklavimo šalininkais buvę, šiandien galvoja jau kitaip.

Turimas Undėno linijai apginti dar vienas argumentas. Švedijai reikia dantis sukandus kentėti, kad Suomija nenukentėtų, visiškai savo laisvės neprarastų. Čia daug kas įsitikinęs, kad Švedijai aiškiai į Vakarų pakrapius, Maskva bema-tant pasinaudos proga ir prarys Suomiją. O drauge ir per visą šoną atsiguls Švedijos pašonėje, tykdoma tinkamos progos.

Vienam taške daug kas su-

vyriausybėje kurią, socialdemo-kratams pralaimėjus parlamen-te daugumą, bendrais pečiais su jais neša ir ūkininkų sąjunga. Švedijos ūkininkai kaip politi-kai užsienio politikos dirvonuo-se niekados sveiką nuovoka ar kuo kitu nepasizīmėjo. Pats mi-nisteris pirmininkas, socialde-mokratas Tage Erlander, nors ir neblogo norų ir šviesesnio proto žmogus, bet jam trūksta stipresnės valios. Be to, social-demokratų partijos viršūnėse yra įtakingų komunistų simpa-tikų. Nemažai veikia ta krypti-mi jau senokai mirusio Hjalmar Brantingo sūnus, parlamento narys, Sovietų pasiuntinybės juriskonsultas, atviras Maskvos šalininkas. Didžiausio krašto skyriaus, Stockholmo socialde-mokratų komunos pirmininkas Zeta Hoeglund, prieš trisde-šimts metų buvęs aršiu švedų komunistų vadu, talkininkauja dar ir dabar su jais. Morgon-Tidningen, socialdemokratų vy-riausio organo vadovybėje, yra įtakingų komunistų. Kuriozus matai tame dienraštyje. Tame pat puslapyje Sovietų Sąjunga ir pakritikuojama, o kita plunk-sna smarkiai išgiriama. Ta kita plunksna priklauso literatūrinio skyriaus redaktoriui, kritikui ir rašytojui Arthur Lundkvist. Atvirai ir išsijuosęs vyriausybės oficioze girdamas raudonąjį pragarą, jis negaili karčių pipirų JAV.

Kai išsineki su socialdemo-kratais, o ir su kitais politikais, išgirsti ir pateisinimo Undėnui. Kas kita Švedijai daryti? Raudonasis siaubas juk čia pat pasėjęs. Geriau jo kudy neke-denti ir jo neerzinti. Jei jis stailga puls Švediją, ar padės ką re-alaus Vakarai, Švedijai kad ir Atlanto sąjungon įstojus? Ar suspės padėti ir norėdami? O jei ir taip, ar neatsitiks, kas 1940 m. pavasarį atsitiko su Norvegija? O kas dabar dedasi Korėjoje? — Danai ir norvegai, kruvinai nelaisvės paragavę, visiškai nusiginklavimo šalininkais buvę, šiandien galvoja jau kitaip.

Turimas Undėno linijai apginti dar vienas argumentas. Švedijai reikia dantis sukandus kentėti, kad Suomija nenukentėtų, visiškai savo laisvės neprarastų. Čia daug kas įsitikinęs, kad Švedijai aiškiai į Vakarų pakrapius, Maskva bema-tant pasinaudos proga ir prarys Suomiją. O drauge ir per visą šoną atsiguls Švedijos pašonėje, tykdoma tinkamos progos.

Vienam taške daug kas su-

(Perkelta i 2-ą pusl.)

Belgijos karalius Baudoin (kairėje) čia matomas Prancūzijos Rievioje su savo tėvu Leopoldu, pamote De Rethy ir princu Albert of Liege. Dabar jis grįžo į namus, kur jį sutiko kritikos audra dėl išvykimo iš savo krašto audrų ir potvynių laikotarpyje, kuris skaudžiai palietė ir Belgiją.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Baly Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Baly Gaidžiūnas. Registruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• Šveicarijos Krašto Valdybos pirmininko, inž. J. Stankaus rūpesčiu, šveicarų tarpe vedamas plataus masto vėjus Vasario 16 gimnazijai ir vargo mokykloms Vokietijoje sušelpiti. Atskirais laiskais daugiausia buvo kreiptasi į įvairias firmas ir prekybos bendroves.

• Vasario 21 d., 1930 val., per Šveicarijos radio Beromünster aktualiais lietuviškais reikalais kalbės Šveicarijos Krašto Valdybos pirmininkas inž. J. Stankus.

• Min. Stasys Lozoraitis ir Vincas Lozoraitienė, buv. Lietuvos Moterų Tarybos pirmininkė, šiomis dienomis Rėmoje atšventė savo santuokos 30 metų jubiliejų. Susituokimas įvyko 1923 metais Vytauto bažnyčioje Kaune, kunigui J. Tumui-Vaižgantui laimainant.

• Iš Kolumbijos pranešama, kad ten yra daugiau kaip 500 lietuvių. Iš jų apie 200 gyvena Bogotose miesto zonoje, 220 — Medellino, 50 Cali, o likusieji — kituose miestuose.

• Kilęs iš Lietuvos rusų A. Vainuskas, P. Amerikos komunistų šulės, gyvenęs Urugvajuje, su keletu kitų Urugvajaus sukomunistėjusių išvyko į placiąją tėvynę. "Arg L. B." žiniomis, taip pat kelios sukomunistėjusios Argentinos lietuvių šeimos gavo leidimus vykti į Sovietus, bet nevažiuoja, nes nesutinka grįžti į vaikai, kadangi "ne-gauna jokių žinių".

• Australijoje, Melburne, vasario 8 d. Mažosios Lietuvos Bičiulių D-Jos paminėta Klaipėdos krašto sukilimo 20 metų sukaktis. Paskaitą skaity Dr. Didžys.

• Kaiserslauterno lietuviai, Vokietijoje, kurių ten yra apie 200 ir kurių dauguma dirba amerikiečių darbo kuopose, daro pastangas susiburti į lietuviškas sodybas. Tuo reikalauja Kun. Bronius Lubinas šiomis dienomis lankėsi pas Kaiserslauterno mie-

APDRAUDOS PATARNAVIMAS

MILIONAI žino Farm Bureau apdraudą dėl žemų kainų. Bet ar jūs žinojot, kad Jūsų Farm Bureau atstovas gali jums duoti tvirtą apdraudą už nedidelę kainą. Perkant ar pratęsiant bent kokią apdraudą Jūs visad pasitelkiate

PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Tel. LO 1-7795
FARM BUREAU INSURANCE COS.
• Farm Bureau Mutual Insurance Co.
• Farm Bureau Life Insurance Co.
• Farm Bureau Mutual Fire Insurance Co.
HOME OFFICE: COLUMBUS, OHIO

SIO METO IDOMIAUSIA KNYGA

ZEMAIČIŲ KRIKŠTAS

Romanas iš mūsų senosios ir garbės žygių atžymėtos praeities. 421 psl., kietais drobės viršeliais įrišta. Gaunama Dirvoje (6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio) ir pas kitus spaudos platintojus. Kaina \$3.50. (8)

GERIAUSIA DOVANA

Artėja Kalėdos ir Nauji Metai. Geriausia dovana yra lietuviška knyga. TREMTIES leidyklos išleistos knygos, gaunamos DIRVOJE ir kitose atstovybėse:

Ignas Šeinius "Kuprelis", kaina 2 dol., Vytauto Alanto romanai "Pragaro Pošvaistės", 430 pusl., kaina 3,5 dol.

R. Spalio novelės "Didžiosios Atgailos", kaina 3,5 dol. Jurgio Savickio romanai "Šventoji Lietuva", kaina 3 dol.

R. Spalio nepaprastos intrigos jaunimui ir senimui apysaka "Gatvės Berniuko Nuotykių", 508 psl., kaina 5 dol. Visos TREMTIES leidyklos išleistos knygos įrištos drobėje. Tai gražūs bibliotekos papuošimas ir geriausias pasirinkimas dovanoms.

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

Pačios idomiausios rungtynės buvo vyrų krepšinis. Clevelando atstovavo jungtinė žaibo ir Saints komanda. Saints yra čia gimusių lietuvių komanda. Tikriausiai sakant tai buvo rungtynės tarp Perkūno ir neoficialios Clevelando lietuvių rinktinės. Nors ir žinomas yra Perkūno krepšinių pajėgumas, tačiau Rinktinė, turėdama savo sudėtyje visą eilę geresnių, čia gimusių lietuvių krepšinkų, buvo galima laikyti favoritais. Ir iš tikrųjų, kai į aikštę išbėgo 11 Rinktinės vyrų, kurių dauguma savo ūgiu toli gražu prašoko 6 pėdas, buvo jaudinami, kad meistriai teks gerokai pasipiešti norint pasiekti pergalę, tuo labiau, kad savo eilėse neturėjo Bludžiaus, Kalvačio ir kitų.

Žaidimo pradžioje rinktinės vyrai gerokai prispaudė perkūniečius, turėdami žaidimo iniciatyvą savo rankose, užbaigė pirmą ketvirtį 12:7 savo naudai. Atrodė, kad pralaimėjimas Perkūnui neišvengiamas. Antroje ketvirtyje, pradėjus rinktinės žaidikus dažnai kaltinti, žaidimo pradžioje vestas sisteminis žaidimas paėmė ir perkūniečiai pradėjo atsigrębti. Staigiais prasiveržimais ir taikliais Dirviansko ir Zubkaus metimais svečiai pamažu išlygino pasekmę ir prieš pat ketvėčio pabaigą persvėrė 21:19 savo naudai. Antrame ketvirtyje Clevelandiečiai stengėsi iniciatyvą atgauti, tačiau būdami kondicioniai silpnėsi už sparsiuosius perkūniečius, išsikvėpė ir buvo priversti griebtis gynimosi taktikos. Po kietos kovos ketvėtis užbaigiamas 34:26 Perkūno naudai.

Paskutiniame ketvirtyje rinktinė iš paskutiniųjų stengėsi pasekmę išlyginti išleisdami į aikštę geriausią sąstatą. Keletą minučių Clevelandiečiai kietai prispaudžia svečius ir prisiveja iki 36:33, tačiau pora staigių Dirviansko prasiveržimų pasekmę pakelia iki 40:33 ir rinktinė sumaišo visas kortas. Matydami jau nepasiekiamą laimėjimą, Clevelandiečiai į aikštę atstarginius žaidikus, kas energingiems perkūniečiams sudaro progą per keletą minučių pakelti pasekmę iki 50:35, teisėjui švilpiant rungtynių pabaigą.

Perkūno krepšinkai parodė tikrai gerą žaidimą ir ryžtingą kovos dvasią palikdami tiek Clevelando žaidėjams tiek publikai gerą tikrą sportininkų įspūdį. Komandos žaidė šiu sudėčių: Perkūno: Zubkus 18, Dirvianskas 21, Grina 1, Kilikas 0, Vaičius 8, Puodžiūnas 2; Rinktinės: Blumentalis 0, Samas 3, Puškorius 0, Parulis 12, Šakeinis 2, Bardžius 2, Daubaras

ATPIGINTA

"KNYGŲ LENTYNA"

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atpigino jo leidžiamą bibliografinio biuletenio "Knygų Lentynos" prenumeratą kainą 1953 metams. Europos, Afrikos, P. Amerikos ir Australijos šalyse iki vieno (1) dolerio su persuntimu. JAV-se ir Kanadoje prenumeratą kainą nepakeista: 1 dol. 50 c. metams. Pašto perlaides ir čekius adresuoti:

Lithuanian Bibliographic Service,
602 Harvey St.,
Danville, Ill., USA.
1952 m. biuletenyje buvo paskelbta daugiau kaip 300 knygų ir naujų periodinių leidinių, o periodikos straipsnių bibliografijoje apie 2000 straipsnių. Biuletenį leidžia VLKas, redaguoja bibliografas Aleksandras Ružanovas.

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIUOSE

TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMO DALYVIAMS

Tautinės Sąjungos seimas įvyksta kovo mėn. 14-15 dienomis Philadelphiaje. Seimas įvyks Adelphia Hotel, 13th and Chestnut Sts., Philadelphia, Pa. Seimo dalyviai kambarius mėsime viešbutyje turi užsisakyti iki kovo mėn. 5 d., nurodant kokio kambario pageidaujamą. Kambarių kainos: vienam (single room) nuo \$6.00, dviems (twin or double bed) nuo \$11.00. Kambarių užsakymus prašoma siųsti šiuo adresu: Mr. A. Kanin, 4800 N. Broad St. Philadelphia, Pa.

SUSIRINKIMAS DETROITE

ALTS 4-to skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyksta vasario 22 d., sekmadienį, 12 val. 30 min., Hispanos Unidos namuose, prieš Šv. Antano bažnyčią.

Šis susirinkimas bus paskutinis prieš įvykstantį ALTS-gos seimą. Prašome visų narių dalyvauti. Bus svarstyta svarbių klausimų ir pasirodys seimui.

ALTS Detroito Skyr. Valdyba

ŠVEDIJOS POLITIKA

(Atkelta iš 1-mo pusl.)
taria. Oesten Undén jau per daug Rytais nuolaidus, neatšikirdamas priima visus jų anšausius. Vieniems Vakarams nebijodamas įsipikti. Girdi, jis menkas diplomatas, lygsvaros neišlaiko balansuodamas ant savos virvės-linijos. Bet prisipažįstama, kad švedams iš viso trūksta gerų diplomatų, užsienio politikos vadovų. Jau seniai nebūta gyvo reikalo, seniai nekarjauta, neturėta su nieku didesnių konfliktų, todėl ir nelengva buvo atsirasti dabar tiek reikalingiems talentams.

Drauge laukiama ir bijoma, ką Undén pasakys ar padarys rytoj?

Tadas Brasta

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabaigos!

GERIAUSIA DOVANA BETKURIA PROGA — RAŠOMOJI MASINĖLĖ

Rašomosios masinėls visų geriausių firmų, lietuviškais, amerikoniškais ir kitokiais rašymo taisyklėmis, gaunamos išsimokėtinai, o tam tikrais atvejais ir su gera nuolaida.

V. BARTKUS
712 E. 92 St.,
Cleveland 8, Ohio
Tel.: LI 1-6716

LITUVIŲ DIENOS

Ilustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsiskaitomas visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekvienam numerį per 40 pusl., įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekvienam numerį skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi anglišką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abi kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisijuntus savo adresu. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

DIRVOS TALKA

Kiekvienais metais Dirva mėnesius sutelktai 300 naujų skaitytojų. Tai juk nedidelis skaičius. Reikia tik kiek pajudėti ir tą skaičių turėsime!

Visi talkininkai, kurie surinks nemažiau kaip 5 naujus metines prenumeratas, gaus už 4 dolerius naujausių knygų, pasirenkant iš mūsų skelbiamo knygų sąrašo, kuris dedamas kiekvienam Dirvos numerįje.

Daugiausia prenumeratorių surinkęs talkininkas, jei bus išpildyta skelbiama 300 naujų prenumeratorių talka, gaus papildomai naujausių knygų už 25 dolerius.

Mes laukiame jūsų talkos ir laukiame 300 naujų Dirvos skaitytojų!

Dirva

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	2.25	Nemunas	2.50
Step. Zobarskas		St. Kolupaila	
Aukštųjų Šimonių Likimas	3.50	Neramu buvo Laisvės Alėjoj	1.50
Ieva Šimonaitytė		B. Daubaras	
Anglų kalbos gramatika	2.00	Nusidėjė	2.00
J. Kukanaus		K. Pažaitis	
Anderseno pasakos	2.00	Our Country Lithuania	5.00
Anglų kalbos gramatika	1.00	V. Augustinas	
V. Kamantauskas		Po Tėvynės dangum	2.00
Aukso kirvis	2.50	Žodžiai vytės Nemunėlio.	
Juozas Švalistas		Paveiklai V. Augustino	
Barabas	2.25	Petras ir Lucija	1.20
Paer Lagerkvist		Romain Rolland	
Baltutis	1.50	Pasaulio Lietuvių Žinyras	5.00
J. J. Bačino leidinys		Anicetas Simutis	
Baltaragio mulūnas	2.50	Princas ir elgeta	1.20
K. Boruta		Mark Twain	
Broliai Domeikos	2.50	Pirmas rūpestis	2.00
L. Dovydnas		Jurgis Jankus	
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Pragaro pošvaistės	3.50
B. Stundžia		V. Alantas	
Daili saulytė	0.50	Partizanai už gelež. uždangos	2.50
Didžiosios atgailos	3.50	Daumantas	
R. Spalis		Per Klausučių ūlytėlę	2.20
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Liudas Dovydnas	
Stepas Zobarskas		Pietų vėjelis	1.60
Gatvės Berniuko Nuotykių	5.00	Vytė Nemunėlis	
R. Spalis		Paklydę paukščiai I	2.20
Glesmė apie Gediminą	2.00	Jurgis Jankus	
B. Bruoga ir V. Petravičius		Paklydę paukščiai II	2.60
Gintariniai vartai	2.00	Jurgis Jankus	
N. Mazalaitė		Petrus Širovokas	2.75
Gimtojo žodžio baruose	1.50	Juozas Švalistas	
P. Jonikas		Raudoni batukai	1.50
Gyvulių ūkis	1.00	Jurgis Savickis	
George Orwell		Itamybė man	0.80
Haufo pasakos I ir II dalis	2.75	J. Kėkštas	
Kazimieras Sapieha	2.50	Raguvos mūlininkas	0.25
B. Bruoga		V. Tamulaitis	
Karoliai	2.50	Sudie, pone čipse	0.75
Guy de Maupassant		Silkai ir vilkai	1.00
Kaip jie mus suaudė	1.80	Runcė Dandierinas	
J. Petraitis		Saulės laikrodžiai	1.00
Kuprelis	2.00	Henrikas Nagys	
Ignas Šeinius		San Michael knyga I	2.50
Kalorijo- ir doleriai	2.00	Axel Munthe	
Vilius Bražvilis		San Michael knyga II	2.50
400 m. pirmajai Nemuno		Axel Munthe	
poemai	1.00	Šventieji akmenys	2.00
Lietuvų polit žurnalas	0.50	Faustas Kirša	
Lietuvių Literatūra	2.00	Šventoji Lietuva	3.00
Pranas Naujokaitis		Jurgis Savickis	
Lietuvių Tautos Kelias	3.00	Tėvų pasakos	1.90
M. Biržiška		A. Giedrius	
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Tolmieji kvadratai	2.00
Red. prof. Skardžius		J. Grišmanauskas	
Lietuviškos pasakos	2.50	Tautosakos Lobynas	3.00
J. Baly		J. Baly	
Lietuvių poezijos antologija	6.00	Tomas Nipernadis	2.50
J. Alstis ir A. Vaičiūnaitis		August Gailit	
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	1.50	Trylika nelaimių	1.25
A. Giedrius		R. Spalis	
Lietuvių archyvas	3.00	Tarp pelių ir vyrų	1.25
Bolševizmo metai		John Steinback	
Lietuvos Valstybės	0.70	Tėvulių pasakos	0.30
Konstitucijos		Ugnies parduojas	1.00
Lietuvai Tėvynei	0.50	Baly Rukša	
V. Nemunėlis ir Vl. Vijpikis		Valkų knygelė	1.80
Lietuva tironų Pančiuose	1.50	M. Valančius	
B. T. Dirmelkis ir V. Rastenis		Vieneri metai ir viena savaitė	1.50
(Jonas Andriūnas ir Petras Svyras)		B. Gaidžiūnas	
Mažasis Lietuviškis	2.00	Varpai skamba	2.50
Angliškas žodynas	2.50	Stasius Būdas	
Vilius Pėteraitis		Vyturėliai Laukuose	0.75
Mėnuo vad. medaus	2.50	Vikt. Šimaitis	
N. Mazalaitė		Taupoji Virėja	2.00
Medinis arklys	2.00	Užuovėja	3.50
Eric Williams		M. Katiliškis	
Motulė paviliojo	0.60	Žemaičių žemė	1.50
Lazdynų Pelėda		A. Vilainis	
Meškiukas Rudnosukas	2.00	Žemaičių krikštas	3.50
Vytė Nemunėlis		P. Abelkis	
Namai ant smėlio	2.00	Zvaigždėtos naktys	1.00
J. Gilauda		Augustaitė-Vaičiūnienė	
		Žmonės ant vieškelio	1.00
		Liudas Dovydnas	

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite DIRVA, 6820 Superior Avenue,

MŪSŲ KŪRYBA

Antanas Mončys iš akmens kala garbę

Paryžiaus "France Soir" gražiai atsiliepė apie mūsų skulptorių Antaną Mončį. Pagal šį laikraštį, Mončys išpuošė Saint Marcel bažnyčią Laon mieste, atsidėkodamas Prancūzijai už čia rastą prieglaudą. Dienraštis, su susijaudinimu pabrėžia, kad Mončio likimas geriausiai vaizduoja didžiąją šalčio karo dramą.

"France Soir" pastebi, kad užbaigęs St. Marcel bažnyčią šv. Juozapą ir Kryžiaus Kelius, mūsų skulptorius šiuo metu dirba prie simbolinio kūrinio Kelio Madona — keliauninkų globėja.

Reimso dienraštis "Union" apie mūsų skulptorių rašo daug plačiau, įdedamas jo fotografiją ir pabrėždamas Laono miesto pasididžiavimą Mončio kūriniu. Smulkiai aprašytas Mončio darbų inauguravimas St. Marcel bažnyčioje, kurią jaunas ir pažangus klebonas nutarė sumoderninti, išmėsdamas visą aukso ir spalvotą gipsą, o jos senus mūrus išpuošdamas iš akmens kaltais Mončio darbais.

Mončys išdekoravo bažnyčią dideliais akmens bareljais, vaizduojančiais taip vadinamas stotis — kryžiaus kelius. Bareljuose visas sukoncentruota į Kristaus veidą, kurio išvaizda atlikta remiantis mūsų liaudies kūrinių tradicija — smutkeliais. Lietuviams tie kryžiai keliai nepaprastai suprantami, stebina savo tiesiogine kalba ir nuoširdumu, jaudina kenčiančio Dievo — Rūpintojėlo išraiška.

Prancūzai, pamatę mūsų skulptoriaus darbus, nustemba ir po pirmojo įspūdžio priima jo kūrybą, kaip tyrą primityvaus meno inspiracijos perdavimą.

Savo komentaruose "Union" taip apie Mončį atsiliepia:

— Skulptoriaus iš akmens iškalti Kryžiaus Kelių veidai yra stebinančio efekto ir be mažiausios abejonės pritraukia tikinčiųjų ir žiūrovų dėmesį. Kiekviena stotis vaizduoja pirmąjį didįjį planą ir toliau antračius siužetus. Didžiamame plane vis sutinkame Kristaus Galvą įvairiuose judėsiuose išreikštą pagal nužengtąjį Kryžiaus Kelią, kurio įvairūs etapai sugestijonuojami paprastomis, bet labai įspūdingomis — stebinančiomis

(Mūsų Paryžiaus bendradarbis)

Madona — kelių globėja

priemonėmis. Šis Kryžiaus Kelias tikrai vertas matyti, nes jis liudija naują mokyklą, kuria tikrai toli nueis...

Laikraštis straipsnį baigia šiltais dėkingumo žodžiais, pažymėdamas, kad šventovės reikalingas modernaus meno pasireiškimas.

— Laono miestas, sako "Union", gali didžiulioti, jei ne kaip pirmasis šios srities pionierius, tai bent kaip išdrįsęs žengti naują žingsnį.

Gražiausiai ir plačiausiai, tačiau, apie Mončį atsiliepė Laono miesto laikraštis "La Depeche", kurio skiltyse žinomas žurnalistas Jean Masse taip rašo:

— Toli nuo pramintų kelių, tokia turėtų būti mūsų straipsnio antraštė, pažymint Antano Mončio skulptūrinės kūrybos kūrinius Saint Marcel bažnyčioje.

Skulptorių visuomenei pristatė miesto architektas Francis Turbil, kurio dekoratyvinis talentas ir pažangus meniškumas

skonis visiems yra žinomi.

Mončys yra jaunas lietuvis, kuris nedvejodamas apleido savo kraštą ir šeimą tik tam, kad galėtų nevaržomai reikštis jo kūryba, pagal nuosavą inspiraciją, bet ne pagal daugiau ar mažiau ideologinius nuostatus, kurių nepaklausti būtų buvę pavojinga pasilikus po gimtuoju dangumi.

Jis neapskrauna savo kūryboje prietarais ar klasicizmu. Jis įieško tiesioginių būdų perduoti savo jausmo išraišką.

Štai jau ir turime žmogų ir jo krypties liniją.

Kaip gi čia atsitiko, kad Mončys ėmėsi gražinti šv. Marcelio bažnyčią?

Parapijos klebonas mums aiškina: kažkas jam buvo paminėjęs šį jauną skulptorių, kaip galintį nukalti šv. Juozapo stovylą jo bažnyčioje. Klebonas susidarbėjęs ir Mončys jam pateikė tris stovylų projektus: du klasinius ir tretįjį žymiai drąsesnį. Abejone ilgai truko ir buvo pasirinktas tretysis projektas. Šv. Juozapo stovylą už kiek laiko jau stovėjo numatytoje vietoje. Pradžioje neapsieita be kai kurių parapijonių murmėjimų, tačiau atsirado ir padrasinimų. Ir parapijos remiamas klebonas galėjo užsakyti Mončiui ir šv. Marijos stovylą ir Kryžiaus Kelius.

— Kadangi čia pat praėina didieji plentai, aiškino klebonas, šventoji Mergelė bus čia "Kryželių Madona" ir mes pavesi-

— Kadangi čia pat praėina didieji plentai, aiškino klebonas, šventoji Mergelė bus čia "Kryželių Madona" ir mes pavesi-

— Kadangi čia pat praėina didieji plentai, aiškino klebonas, šventoji Mergelė bus čia "Kryželių Madona" ir mes pavesi-

— Kadangi čia pat praėina didieji plentai, aiškino klebonas, šventoji Mergelė bus čia "Kryželių Madona" ir mes pavesi-

— Kadangi čia pat praėina didieji plentai, aiškino klebonas, šventoji Mergelė bus čia "Kryželių Madona" ir mes pavesi-

— Kadangi čia pat praėina didieji plentai, aiškino klebonas, šventoji Mergelė bus čia "Kryželių Madona" ir mes pavesi-

— Kadangi čia pat praėina didieji plentai, aiškino klebonas, šventoji Mergelė bus čia "Kryželių Madona" ir mes pavesi-

Kryžiaus Kelias — 12 stotis

me didžiausias susisiekimo arterijas jos globai, prašydami, kad tie keliai niekada nebarnautų invazijoms.

Po šios, gal per ilgą įžangą, grįžkime prie skulptoriaus veikalo.

Pirmiausiai — Kryžiaus Kelias.

Iškaluose paveiksluose didelė jėga vaizduojančiuose įvairias stotis, Mončys sumažino iki minimumo siužetų skaičių, kad palikus vien Kristaus veidą ir Kryžių, kartais lydimus mažiau svarbių siužetų, simbolizuojančių ar tai Mariją, ar Apaštalus.

Beveik neįmanoma perduoti įspūdžio, kuriuos sukelia šie, paprasti, tyrūs ir nuoširdūs paveikslai. Palaipsniui liūdintis, skausmingas, sąsąjonantis tarytum jėga, tarytum pasidavęs likimui, skausmo kankinamas, paskui tylus, ramus, triumfuojantis Kristaus veidas išreiškia, perbloškiančiu iškalbingumu, įvairius jo kalvarijos etapus.

Kryžius, kartais nukeltas į užpakalinį planą, kartais lydinčis du latus, kankintis drauge su Dievo Sūnumi, pagaliau sunkus, iškaltas masėje ir triuškinantis, didingai papildo tuos paveikslus ir duoda jiems dar gilesnę išraišką.

Čia be jokio ginčo yra šedevras. Mončys paraižiu "privertė kalbėti" ta mirusią masę, koks yra akmuo.

Šv. Mergelės ir šv. Juozapo statulos tyrų ir paprastų linijų dažnai primena tuos, kuriuos Vakar jį atėjo ant daržinėslės slenkščio ir apsisvertę. Rokuojasi, bobai reik išsiverkti, o tenai, rokuojasi, širdis neleidžia, nesgi jisai ten nudejuoja su savom kanciom. Tai tavo žodis, rokuojasi, pirmasai.

Simonas prisipykęs klausinėjo, kol išgavo iš Klemento žodį. Jis, kaip gerų laikų paprotis sako, žinojo, kad be piršlių ne visada jaunėji susikalba. Piršliauti Simonas mėgo, per kelias naktis nutaręs, kad šie du jauni žmonės akimis susižvalgo, bet artimumo lyg ir vengia. Trūksta ryšio, o ryšys — piršlys.

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

Maupassanto novelės

B. KAZ-TIS

Maupassant'as lietuviui skaitytojui jau buvo pažįstamas. Pirmiausiai savo veiklos metais porą kuklių knygelių buvo išleidusi "Varpo" bendrovė. Vėliau "Spaudos Fondas" "Rinkinių novelių" vardu buvo išspausdinęs stambesnę Ed. Viskantost verstą knygą, kurią dabar perspausdino chigagiskė "Terara", pakrįstijusi "Karolių" vardu. Rodos, tas pats "Sp. Fondas" buvo išleidęs didelės apimties jo novelę "Pierą ir žaną".

"Terros" perspausdintieji "Karolių" jau spėjo sukelti ginčų. Žinoma, tie ginčai, kaip mūsųose įprasta, nėra literatūriniai: ginčijamasi dėl Maupassanto sveikatos, kai žmogus jau daugiau kaip 50 metų ilsisi kapuose ir kai kultūringasis pasaulis laidų laidomis leidžia jo raštus, nes Maupassant yra pasaulio literatūros klasikas. O ką žinai, gal mūsiškiams kritikas ir pasiseks nuvainikuoti Maupassantą?

Pasaulis žino du klasiškuosius novelės meistrus: rusų Čechovą ir prancūzų Maupassantą. Šiandien plačiai žinomų novelistų yra kur kas daugiau, modernioji novelė yra pasukusi kiek kitais keliais, bet jų raštai (vakaruose ypač vakariečio G. de Maupassant) tebeleidžiami brangiomis ir pigiomis laidomis įvairių

toriaus kilmei. Iš tų dviejų statulų sklinda ramybės išraiška, rezignuoto ir vienkart drąsaus švelnumo spinduliavimas, ir visą tai nieko negali palikti indiferencijoje.

Bažnyčios zakrastiijoje išstatytos Mončio statuetės, terakotos, akvarėlės — visos atspindi giliu menininko temperamentu, kuris be pastangų kuria teisybę realiai, todėl, kad jis yra nuoširdus kiekviename savo veikale.

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

leidyklų ir vis kartojami, nes klasikai niekad nepasensta. Ne tik kartojami, bet tarpais išeina vis naujų vertėjų išversti.

Kas pakartotinai ar visai ligi šiol neskaitys paims į rankas "Karolių" ir atsidėjęs prabėgs šios klasiškos ir įdomios knygos puslapius, pastebės vieną dalyką, kurį tarpais užmiršta mūsų novelistai: Maupassantas yra žmogus ir kartu prancūzas.

Žmonės maža kuo skiriasi, bet žmogui antspaudą uždeda tauta ir laikotarpis. Tas Maupassanto prancūziškumas ir bus davęs pagrindo pulti ir barti leidėjus.

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

Reikia žinoti, kad prancūzas turi ne tik Liurdą, bet ir Renaną, kad jis turi ne tik vyną, bet ten žinomi ir viešieji namai, o mūsųose su tuo vienu Girkalnio stebuklu negalima praplėsti kiek platesnio net ir politikuojančių dvasininkų akiračio: vis tebeatrodo, kad visas pasaulis turėtų būti toks, nē kiek nesuavyra- vęs, kaip Valandžiaus laikais...

Iš viso rinkiny 11 novelių. Jų siužetai labai įvairūs, pradedant buitimi (tėvas Amablis ir kt.) ir baigiant jaudinančiu patriotizmu (Madmuazel Fifi, Tėvas Milonas).

Gaila, kad leidėjas, šiaip jau gražiai išleidęs tą novelių knygą, buvo užuomarsa ir nepasistengė pridėti turinio. O be turinio skaitytojas, žinia, kaip be rankų.

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

DRAMOS VEIKALO KONKURSUI PASIBAIGUS

Dramos veikalo konkursui buvo atsiųsta 23 veikalai, kurių didelė dalis, jūry komisijos narių nuomone, tinkami vaidinti scenoje ir todėl jie gerokai pašalino mūsų teatro kolektyvams jaučiamą veikalo trūkumą. Lietuvių Kultūros Fondas šiuo metu svarsto klausimą, kuriuo būdu šiuos veikalus padaryti prieinamus visiems, kurie jais domisi. Pirmoje eilėje norima sudaryti visų šių veikalų katalogą, kuriame būtų duotos autorių pavardės, jų adresai ir trumpas kiekvieno veikalo apibūdinimas bei pastatymo bendri reikalavimai. Šis katalogas bus bandomas paskelbti spaudoje ir galės būti pasiūstas kiekvienam, kas juo domėsis. Katalogas turi tikslą padėti mūsų teatralams tiesiogiai susirūti su autoriais dėl tų veikalų panaudojimo.

Lietuvių Kultūros Fondas artimiausiu laiku bandys susirūti su kankuriomis lietuviškų knygų leidyklomis ir tartis dėl se-

nos veikalų išleidimo. Dėl šių priežasčių ir yra užtrūkęs konkursui atsiųstų veikalų rankraščių gražinimas autoriams.

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

— Rokuojasi, tuojau pat, šįvakar, pasišauksiu ant daržinės slenkščio ir pasakysiu, rokuojasi, taip ir taip. Ir

KLAIPOS ATTAISYMAS

I mano straipsnį "Dar apie skėmą ir apie "nenormalųjį" meną", be kaikiurių redakcijos padarytų pataisų, įsiskverbė vienas nemaloni perrašinėjimo klaida.

Cituojama eilutė iš Henriko Radausko eilėraščio "Pilnatis" "Debesų vaivorykštė pražysta ant mano galvos" turi būti skaitoma "L i u d e s i ū vaivorykštė pražysta ant mano galvos".

Henriką Radauską ir "Dirvos" skaitytojus prašau maloniai atleisti šią klaidą.

Aleksis Rannit

Kaip kuriama Jungtinė Europa

1952. IX. 22 d. sudaryta Europos Konstitucinė Komisija, kurią įeina 26 pilnateisiai atstovai iš 6 Europos kraštų ir 13 stebėtojų iš likusių 8 Europos Tarybos kraštų, jai pavesta klausimą visu atsidėjimu studijavo ir šių metų pradžioje paruošė pirmąjį Europos Konstitucijos projektą. Minėtasis Konstitucijos projektas turėjo būti kompetentingų Europos Tarybos organų apsvaistytas ir nutiestos tolimesnės gairės Konstitucijos darbams. Šiam tikslui š. m. sausio 7-17 dienomis Strasbūre įvyko Seimo ad hoc, Pleno-Anglies Seimo ir Patariamojo Europos Seimo posėdžiai.

1. EUROPOS KONSTITUCIJOS PROJEKTAS

Sudarytas Europos Konstitucijos projektas duoda tik labai bendrus besivienijančios Europos gyvenimo dėsnius ir yra vadinamas Europos statutu. Be to, jis tiesiogiai teliečia 6 Europos kraštus, t. y. Prancūziją, Vokietiją, Italiją, Belgiją, Olandiją ir Liuksemburgą, dėl to yra vadinamas Mažosios Europos konstitucija.

Vykdomoji valdžia minėtų statutu pavadama dviem europiniams organams: Vykdomajai Tarybai ir Ministrų Komitetui. Vykdomoji Taryba, arba Europos Egzekutyvas, pagal tą projektą turėtų 9 narius. Jos pirmininkas būtų renkamas Ministrų Komiteto dvejų trečdalių balsų dauguma. Šešis narius parinktų Plieno-Anglies Bendruomenės pirmininkas, o kitus du sudarytų Augštojo Montano Unijos Autoriteto pirmininkas ir Europos Apsigynimo Bendruomenės pirmininkas. Ministrų Komiteto sudarytų šešių kraštų vyriausybės skirti europiniai ministrai. Šis komitetas būtų kompetentingas spręsti visus Pleno-Anglies (CECA) ir Europos Apsigynimo (CED) bendruomenių klausimus. Jis spręstų dvejų trečdalių balsų dauguma.

Istatymų leidžiamoji galia konstitucijos projektu yra pavadama dviem rūšių seimui. Atstovų Rūmai būtų sudaryti iš kraštų atstovų ir atstovautų visuomenei. Jos atstovai būtų renkami bendrais ir tiesioginiais balsavimais iš 261 atstovų. Italija, Prancūzija ir Vokietija turėtų po 63 atstovus, Belgija, Olandija po 30 atstovų ir Liuksemburgas 12 atstovų. Dėl rinkimų sistemos dar nenusistatyta. Siūloma pasirinkti vieną iš sekančių: arba vienyalytę, arba proporcingai tautinė, arba kiekvieno krašto laisvai pasirenkama. Antroji institucija — Senatas — sudarytų iš 87 narių. Jis reprezentuotų valstybes ir turėtų tas pačias teises, kaip ir Atstovų Rūmai. Senato atstovus rinktų kraštų parlamentai. Senatorių padala kraštams būtų tokia: Italijai, Prancūzijai ir Vokietijai po 21, Belgijai, Olandijai po 10 ir Liuksemburgui 4. Atstovų Rūmų ir Senato nariai reprezentuotų visą Bendruomenę ir balsuotų individualiai pagal savo nusistatymą, nesusidami atsakomybės prieš savo vyriausybės.

Teisiamoji galia būtų pavesta CECA ir CED teismui, kuris jau yra sudarytas. Jis garantuotų teisingumą ir veikų bendrais teisės principais. Jis apimtų konstitucijos, administracijos, baudžiamąją, civilinę ir vykdymąją teise. Teisėjus skirtų vyriausybės ar kraštų parlamentai ribotam laikui.

Bendroji veikla numatoma vyktyti pagal jau priimtus CECA ir CED nuostatus. Užsienio politikos klausimai būtų spren-

džiami visos bendruomenės vardu, bet sutinkamai su Ministrų Komiteto sprendimu. Bendruomenė turėtų bendrą biudžetą, kurį paruoštų Vykdomoji Taryba kasmet ir kurį tvirtintų Seimas. Pajamos būtų sudaromos iš kraštų įnašų, mokesčių ir kitų pajamų. Ekonominėje srityje būtų einama prie miltų panaikinimo, valiutos subendrinimo ir stabilavimo.

2. DEBATAI KONSTITUCINIAME SUSIRINKIME

Paruošto europinės Konstitucijos projekto apsvaistyti sausio 7-9 dienomis buvo susirinkęs Seimas ad hoc. Susirinkimas dėl savo paskirties gavo Europos Konstitucinio Susirinkimo vardą. Buvo susirinkę 6 kraštų atstovai kaip pilnateisiai nariai ir kiti 8 europinių kraštų atstovai stebėtojų teisėmis. Posėdžiams vadovavo nuolatinis institucijos pirmininkas P. H. Spaakas. Posėdžiuose dalyvavo Montano Unijos pirmininkas Monnet ir vicepirmininkas Etzelis.

Prasidėję debatai vyko gana draugiškoje dvasioje, nes 6 augščiau minėti kraštai yra rimtai pasiryžę sueti į glaudesnę europinę uniiją. Paruoštas europinės Konstitucijos projektas buvo sutiktas gana palankiai. Visi buvo patenkinti, kad bent dalis Europos kraštų tvirtesniu žingsniu eina prie Konfederacijos, kuri remiasi Montano Unija (CECA) ir Europine Apsigynimo Santarve (CED) ir kurios priešakyje yra numatoma bendra Europinė Vyriausybė. Buvo diskutuojama, ar suteikti šitai Konfederacijai daugiau ar mažiau teisių, kaip praveisti atstovų skyrimą į organus, kaip palaikyti santykius su kitomis europinėmis institucijomis, kaip apsaugoti mažųjų tautų interesus, kaip palaikyti santykius su pasaulio galybėmis: JAV ir Commonwealthu. Buvo rasta, kad visa tai ne taip lengvai sprendžiama, ir buvo pavesta konstitucinei Komisijai dar toliau dirbti ir konkretesnius darbo rezultatus pateikti kovo mėn. pradžioje iš naujo.

3. MONTANO UNIJOS POSEDŽIAI

Kad Europos Konfederacijos reikalai daugiau išryškėtų, pasibaigus Konstituciniams susirinkimui, sausio 10-13 dienomis vyko Montano Unijos posėdžiai, kitaip sakant, Pleno-Anglies Seimo sesija. Posėdžiams vadovavo to Seimo pirmininkas tas pats P. H. Spaakas.

Pradžioje padarė išsamų pranešimą Unijos pirm. Monnet. Pranešime buvo nurodyta, kad Europa, kurioje įeina Belgija, Italija, Liuksemburgas, Olandija, Prancūzija ir Vokietija ir kuri apima 155 mil. gyventojų, 1952 m. pagamino 240 mil. tonų anglies, per 18 mil. tonų geležies rūdos ir 42 mil. tonų plieno. Toji mažoji Europa turi beveik tiek pat gyventojų, kiek JAV, ir apima 1.300.000 kv. km. teritoriją. Tačiau jos plieno ir anglies gamyba yra toli atsilikusi nuo JAV, nors joje dirba apie 1.500.000 asmenų, arba 10% dirbančių žmonių. Vis dėlto plieno ir anglies gamyba besivienijančioje Europoje jau yra šiek tiek apjungta, pažymėjo pranešime J. Monnet. Yra sudaryti šiam tikslui šie organai: Augštasis Autoritetas, Seimas, Teismas, Ministrų Taryba, Minėti organai jau yra užmezgę ryšius su vyriausybėmis, vartotojais. Tuo pačiu tikslu Liuksemburge jau dirba apie 300 specialistų iš 6 kraštų ir yra sudarytas pata-

riamasis gamintojų, darbininkų ir vartotojų organas iš 51 atstovo. Tarpt. plotmėje Pleno-Anglies Bendruomenė jau palaiko ryšius su JAV, Anglija ir Švedija. Tie kraštai Bendruomenę pripažįsta legalia ir yra pasiuntę savus atstovus su diplomatinėmis misijomis. Augštasis Autoritetas savo veiklai gauna 1% mokesčių iš darbdavių ir numato savo veiklą plėsti. Pirmoje vietoje bus stengiamasi pakelti produkciją bent iki 3%, per 5 metus pastatyti kasmet bent 50.000 butų darbininkams etc.

Debatuose, kur dalyvavo tik 6 kraštų atstovai, buvo gyvai diskutuojama, kaip plieno ir anglies produkciją derinti su kitomis ūkio šakomis, kad vieno sektoriaus suaktyvinimas neišgiamai neatsilieptų į kitas gyvenimo sritis. Įvairių kraštų atstovai, išskėlę savo kraštų ūkinį sunkumą, pagedavo, kad šalia plieno ir anglies gamybos nebūtų užmiršti ir kiti reikalai. Taip buvo konstatuota, kad žemės ūkio, prekybos, transporto, socialiniai ir kiti reikalai yra tiek pat svarbūs ir kad tenka siekti, jog būtų sudaryta Europos Politinė Bendruomenė, kur visų kraštų ir visos Europos reikalai būtų derinami.

4. PATARIAMOJO EUROPOS SEIMO NEPAVASTA SESIJA

Europinės Konstitucijos klausimų svarstyti buvo suaukštata sausio 14-17 dienomis. Patariamajam Europos Seimo ekstraordinarinė sesija. Buvo svarstyti Europos ūkio klausimai ir Politinės Bendruomenės steigimas. Ypač gyvas diskusijas sukėlė paprastasis klausimas. Buvo pasisakyta už Konstitucijos projekto reviziją, kad ji būtų priimta prie realios Europos pastatytos. Dauguma kalbėtojų pasisakė prieš veto teisės suteikimą. Ministrų Komitetui ir nurodė reikala daugiau sujungti 6 kraštų Bendruomenę su likusiomis valstybėmis. Iš anglų ir skandinavų pusės buvo irgi šiuo reikalu teigiamai pasisakyta, todėl tikimasi, kad netrukus Europa susilauks Konstitucijos, kuri bus visiems primtina.

GERAS LEIDINYS LIETUVOS BYLOS KLAUSIMU

Iš spaudos jau išėjo pataisyta ir nauja medžiaga papildyta 96 puslapių brošiūra anglų kalba "Lithuania's Fight for Freedom." Tai penktoji knygelė laida. Autorius — gerai Lietuvą ir jos problemas pažįstą buvęs vicekonsulas Kaune ir Vilniuje E. J. Harrisonas. Leidėjas — Amerikos Lietuvių Informacijos Centras.

Knygelė yra laikoma viena iš pačių geriausių, iki šiol pasirodusių leidinių Lietuvos bylos klausimu. Jos vertė padidina ir autoriaus sugebėjimas medžiagą pateikti bešališkai, tiksliai ir lengvu stiliumi.

"Lithuania's Fight for Freedom" skiriama daugiausiai užsieniečiams, pirmoje eilėje anglų kalba kalbančiam pasauliui. Vėliausiaja laida jau apripinus Amerikos valdžios ir Kongreso žmones, būtų pravartu, kad knygelę gautų ir kiti Lietuvos draugai amerikiečiai bei tie, kuriuos su Lietuvos klausimu būtų naudinga supažindinti.

Dėl to siūlome ALT skyriams, draugijų sąryšiams ir kitoms kooperuojančioms organizacijoms lietuvių kolonijose numatyti tuos asmenis, kuriems reikėtų šį leidinį įteikti, ir atitinkamo jo skaičiaus pareikalauti, kreipiantis į Lithuanian American Information Center, 233 Broadway, New York 7, N. Y.

Dėl egzilinės vyriausybės

Mūsų spaudos apžvalga

Kalbos dėl egzilinės vyriausybės sudarymo nėra naujos. Kalbama apie tai labai seniai. Vieni labai aiškiai nurodo, kodėl egz. vyriausybės sudarymui dar nėra atėjęs laikas, kiti — toje egz. vyriausybėje įžiūri lyg kokį magišką vaistą visoms negerovėms pašalinti.

Štai senesniai Drauge prof. Pakštas taip samprotavo: "Vienas kongreso atstovas man pareiškė, girdi, jeigu Kinija nebūtų turėjusi savo valdžios Formozoje, tai laisvosios Kinijos klausimas jau būtų dabar užmirštas. Jis pabrėžė, kad Baltijos respublikoms jau atėjo laikas organizuoti tikras savo valdžias užsieniouose, nesitenkinti mažesnis reikšmės komitetais. Komitetai ne tiek ryškiai, neatsižvelgiant pabrėžia galingą ir visuotinę tautos laisvės troškulį ir protingai organizuotą neatlaidžią kovą už tautos laisvę, kiek tai daro vienas žodis: valdžia..."

Prof. Pakštui asistuojant, beveik tuo pačiu metu Darbininke vėl prabilo vienas iš frontininkų veikėjų, L. Prapuolenis, kuris, irgi, nors konstatuoja, jog visos Vliko reformos mažžiausiai 2 mėtais pavėluotos, bet išsibėgijimą mato tik egz. vyriausybės sudaryme. Jis rašo:

"Ilgesnei distancijai, kad ta kova neužimtų į pateisinimo neturinčias partijų tarpusavio sąskaitas, savo darbą turėtų perleisti tokiam organui, kuriame vyrautų Lietuvos laisvės skaita darbo konkurencija. O tai tegali būti pasiekta tik sudarant egzilinę vyriausybę."

Dažnai girdimas argumentas, kad egzilinės vyriausybės niekas nepažįstas. Tai joks argumentas, nes tie veiksniai, kurie santykiavo su Vliku, ne tik santykiavo, bet gal daugiau skaitis su egziline vyriausybe, sudaryta iš pajėgiausių ir darbčiausių asmenų..." (Darbininkas, Nr. 11).

Reikia manyti, kad L. Prapuolenis save laiko ir pajėgiausiu ir darbčiausiu. Ar egzilinės vyriausybės su-

darymu mes ką laimėtume. ar pralaimėtume — reikia gerai išsiaiškinti. Ir ne tik išsiaiškinti, bet ir susitarti, kad nebūtų užlipta ant slidaus ledo. Šiame reikale mažiausia reikia šūkauti, bet kiek galima daugiau turėti realių duomenų.

KAIP BUVO PASIRASYTAS NEPRIKLAUSOMYBES AKTAS?

"Šį kartą suėjome nebe Tarybos nario Jono Vileišio bute, kaip prieš skilimą suėdavome, tik jau neutralioje vietoje — Lietuvių Draugijos dėl karo nukentėjusiems šelpiti Centro Komitete. Mažumos reikalavimu, Antanui Smetonai prieš tai atsisakius iš Tarybos pirmininko pareigų, vyriausias amžiumi Tarybos narys, 66-rių metų Basanavičius paskaitė, o visi mes, Tarybos nariai, stovėdami iš klausėme ir po to vienas po kito abėciline mūsų pavardžių tvarka pasirašėme Draugijos Komiteto sekretoriaus kunigo Povilo Dogelio mums duotąją papraščiausia plunksna Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą..." (Mykolas Biržiška, Vienybė, Nr. 7).

LIŪDNI FAKTAI

"Fort Wiliamo (Kanadoje) lietuvių komitetas, besvarstydamas Vasario šešioliktosios minėjimo ruošimo reikalus, priėję liūdnos išvados, kad veik visi lietuviai, kurie yra sudarę mišrias šeimas yra lietuviškumui mirę, nes ne tik nesijungia į bendrą darbą, bet nesilanko nei lietuvių susirinkimuose, nei minėjimuose. Labai retai sutinkamas jų tarpe lietuviškas spausdintas žodis. Mišrias šeimas sudarę yra daugumoje jauni ir net aukštesnio mokslo ragavę vyrai." (Nepriklausoma Lietuva, Nr. 6).

Vyt. Gedrimas

DIRVA LAUKIA JOSŲ TALKOS!

DIRVOS ATSTOVAI

i kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.
Detroit, Mich.
Vl. Pauža,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečlokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingelis,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Žukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M, G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australija
P. Ambraza
29 Elsmere St.
Kensington
Sydney

Brazilijoje
Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombijoje
K. Klatauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje
Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste
Maracay, Edo, Aragua

Studentai

PO STUDENTŲ SUVAŽIAVIMO

Studentų suvažiavimas New York'e įvyko vasario 7-8 dienomis. Dalyvavo 116 studentų-čių iš 20 vietovių. Pirmininkavo Aloyzas Petrikas ir Antanas Sužiedėlis, sekretoriata darbovosi Dalia Devenytė ir Giedrė Zau-niūtė. Pranešimus darė Vyt. Kavolis, Vyt. Vygantas ir Tadas Naginonis. Centro Valdybos pranešimą darė sekr. R. Mieželis, šalpos reikalu kalbėjo LLK sekretorius dr. Trimakas ir CV vicepirm. L. Grinius.

Suvažiavimo metu įsteigtas Studentų Šalpos Fondo New York'o skyrius, kurio branduolį sudaro Gen. Konsulas J. Būdris (pirm.), Prof. V. K. Jonynas, Vicekonsulas A. Simutis ir Dr. H. Lukoševičius.

Suvažiavimą baigiant prof. V. K. Jonynas paskaitė studentijai ir visuomenei reikšmingą paskaitą, ja tarytum susumuodamas aktyvistinį suvažiavimo pobūdį.

Studentų Sąjungon stėjo didelis būrys naujų narių, iš dalyvių tarpo susiformavo du nauji skyriai: Hartfordo ir Brocktono.

Surengto meno vakaro programoje dalyvavo K. Ostrauskas su dramos fragmentu, Skautų Vyčių Oktetas, N. Maciūnaitė, A. Gaigalaitė, G. Macelytė, Ant. Sužiedėlis ir kt. Konferavo K. Kudžma.

Suvažiavimas J. Meko filmuotas ir kap. Labanausko įrašytas Amerikos Balsui.

Tai trečias ir iki šiol įspūdingiausias Amerikoje liet. studentų suvažiavimas, įvykęs šūkiu "Vertybių bejieskant." Iškilusios ideologinės diskusijos tarp "idėjinų" ir, sakytume, "visuomeninių" studentų sustiprinę pasiryžimą tarpusavyje išsiaiškinti sąvokas bei tikslus, ir praejo kultūringoje įsikišimo dvasioje. (c)

PRANEŠIMAI STUDENTAMS

1. New York Times paskelbus, kad Columbia universitetas yra įkūręs įstaigą vertinti užsieniečių studentų kredencijams ir kitose mokyklose, buvo

Admissions at Columbia University, 322 University Hall, New York 27, N. Y. ir sužinota: studentui, turinčiam lietuviškos gimnazijos diplomą, išduotą prieš 1945 m., rekomenduojami universitetiniai kreditai (advanced standing) vieno iki dviejų metų sumoje. Galutinis įvertinimas pagal individualinius aspektus. Gimnazijų tremtyje mokslo lygis laikomas žemesnis už gimnazijų Lietuvoje mokslo lygį ir todėl užskaitos mažesnis.

Reikia pastebėti, kad ne visi universitetai yra šios pažiūros; todėl svarbu pirmiausia išsiaiškinti, problemoms iškilus, vietinės sąlygos. Baltų universiteto kreditai vertinami individualiai (course-for-course basis). Studentai, norį pasinaudoti oficialiu šios įstaigos patarnavimu, prašomi atsiminti paminėtus faktus.

2. Studentų Sąjungos Centro Valdybos pirmininko Vyt. Kavolio adresas pasikeitė Persikraustytą į: 108 Wm. James kreiptasi į Office of University Hall, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdyba

Pagal Lietuvių Studentų Sąjungos JAV Centro Organų Rinkimų nuostatus Centro Valdyba yra įpareigota praveisti centrinų organų rinkimus kiekvienų metų kovo-balandžio mėn. ir perduoti savo pareigas sekančiai Valdybai kiekvienų metų gegužės mėn. pradžioje. Toliau, minėti nuostatai įpareigoja Centro Valdybą skelbti paskutinę registracijos datą, po kurios užregistruoti nariai negali dalyvauti centro organų rinkimuose.

Centro Valdyba yra nustatiusi 1953 m. kovo mėn. 7 d. paskutinę registracijos datą. Nariai pakartotinai raginami registruotis, taip kad didesnis skaičius galėtų dalyvauti centro organų rinkimuose.

~Prašome registruotis pas C. V-bos sek. R. Mieželį, 1306 W. Main St., Urbana, Illinois.

Coke yra valgių sąrašė! Jis taip tinka prie valgio

Štai jis yra — netoli nuo sriubos, mėsos ir desertų. Taip, Coke su valgiu vis populiariau — jis tikrai padaro skanų maistą dar skanesniu.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY "Coke" is a registered trademark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

Ar pažįsti šį kraštą

Tu skrendi lėktuvu? O aš pasirenku
"Pilkąjį šunį"...

Busai ir lėktuvai — pigus susisiekimas

Jei amerikietis pasiryžęs išvykti atostogų ar reikalų vertimas keliauti, jis galės pasirinkti įvairias susisiekimo priemones. Jei skubu, patarnaus gausios lėktuvų linijos. Jei norima pigiau ir patogiau — galima naudotis traukiniu ar ir savo automobiliu. Tačiau, jei norima atlikti vad. biudžetinę kelionę, tokią, kuri mažiausiai atsilieptų gyventojų kišenei, jis pasirinktų kelionę autobusu.

Jie šiuo metu ražo visus krašto sauskelius, lengvai pakyla į kalnus, švilpdami žvimbis slėniais ir siekia abu vandenynus. Per pastaruosius du dešimtmečius tie busai yra virte krašto turizmo, kelionių pramonės sudemokratinimo geriausia išraiška.

Kelieiviai daugiausia naudoja savo mašinas, tačiau kas jų neturi ar linkęs nesusiurti su pavojais mirtį nešančiuose Amerikos sauskeliuose, dažnu atveju, sės į patogų busą. Atostogoms vykstančių amerikiečių daugiau kaip 12% naudojasi busais, o ilgesnėms kelionėms jais judėjimas dar didesnis. Iš rytų į Pacifiką pakraščius kelionės busais jau siekia 22% ir daugiau. Būdamas geležinkelio varžovas ir sąjungininkas (kaikuriuos geležinkelio b-ės finansiniai dalyvauja ir busų b-ės), busas vis labiau pamėgiamas keliauti linkusį gyventojų masių ir sauskeliuose stebina savo greičiu. Daug kas bus pastebėjęs, kad busai, dažnu 70 m. per val. greičiu, tuose keliuose paprastai pralenkia privačius automobilius.

Ne taip seniai, 1925 m., krašte buvo daugiau kaip 6500 busų bendrovių ir kiekviena jų vidutiniškai turėjo po porą mašinų. Jie keliaudavo trumpais ruožais, nebuvo jokių tikslų tvarkaraščių (time table), vyko aštri konkurencija, o bilietų kainos buvo augstos. Vėliau viskas pakito turistų naudai — atsirado didelės busų bendrovės, išplėstas ruožų tinklas net į tolimiausius krašto užkampius (kreipiant žvilgsnį ir į gamtos požūrių pasizymincias vietas), pagaliau, žymiai atpigintos ir kainos.

Dabar busų susisiekimas krašte yra pasiskirstęs į tris tinklus: Greyhound (Pilkąjį šunį) b-ės sistema, Trailways vadovaujama 52 tarp miestinių susisiekimo b-vių tinklą, pagaliau, nepriklausomųjų susibūrimus. Milžinas jų tarpe bus Greyhound su savo 8 sritiniais padaliniais. Šioji b-ė turi daugiau kaip 6000 busų ir pvz., 1950 m. jos didžiulės mašinos 82,567 mylių keliais atliko per 451 mil. mylių kelionių ir pati b-ė metinės apyvartos turėjo per 183 mil. dol.

Busais keliavimo pigumas (pvz. Greyhound vykstant vienos mylios kelionė vidutiniškai kaštuoja 1,6 ct.) ir jų tinklo išplėtimas po visą kraštą bus patys svarieji veiksniai, žymiai pakėlę keliavimą busais. Jei "Pilkąjį šunį" keliaudamas iš Clevelando, Kaliforniją pasieksi už 47 dolerius, o New Yorką už 12 dol., jei daromos įvairios lengvatų keliaujant (2 mėn. galiojant bilietai), jei nelaimis įvyksta labai retai, tai ir suprantamas noras pasirinkti tą susisiekimo priemonę — ilgesnis kelias, bet — pigesnis, saugesnis, patogus susisiekimas.

Krašto sauskeliais zuja ir

gausybė didelių dežių, gabenančių prekes. Tos keleivinių susisiekimo trukdantios, kelių grožio, kankinančios dėtės, tai sunkvežimiai, vad. trucks. Tie motoriniai sunkvežimiai, kurių skaičius šiuo metu siekia net apie 9 mil., smarkokai konkuruoja geležinkelio, 1939 m. jų dežių sauskeliais judėjo vos 4 mil., o šiandien, toji žydinti ir vis kylanti pramonė, gali pasigirti savo metine 4 bil. dol. apyvarta. Būdinga, kad šioje srity daugiau kaip 70% mašinų priklauso privatiems savininkams.

Busai vis labiau kelia ir amerikinių miestų veidą. Kelieiviai vis labiau pamėgsta elektrinius, bėgių nereikalingus busus (vad. trolleys). Jų ramumas, benzino kvapo pašalinimas, tai jų gerosios ypatybės. Nors elektrinių tramvajų ruožų dar esama daugelyje JAV miestų, tačiau jie kiekvienais metais savo vietą užleidžia modernesnei susisiekimo priemonei.

Šiame kontinente labiau plečiamas ir greitas požeiminis susisiekimas (rapid transit). Kanadoje, Toronto, statomas Yonge gt. požeimnis, o JAV beplatus New Yorko požeiminio tinklo, siauresnio Bostone, dviejų ruožų Chicagoje, dabar, kitių metų vasarą laukiama požeiminio atidarymo Clevelande. Tokio greito susisiekimo klausimą jau svarsto San Francisco ir Los Angeles miestai JAV ir Montreal Kanadoje. Tai svarbūs, tikslūs sprendimai siekiant palengvinti susisiekimą vis labiau gyventojais tirštėjančiuose miestuose.

Daug naudojamas ir pačia pigiausia transporto priemonė — upėmis. Be D. Ežerų, kurių 1500 m. keliauja laivai su gel. rūda ir kt. prekėmis, kraštas turi tinkamą navigacijai vandens kelių 27,000 m. ilgio. Tai upės, nesantios savo vandenį į Atlantą, Meksikos įlanką ar į Ram. Vandenyną. Minėtina Mississippi upės navigacijos sistema 12,475 m. ilgio. Čia įeina Ohio upė su jos įtakais, Missouri su įtakais ir pati Mississippi su 6,578 m. tinkamomis navigacijai.

Jei visos minėtos susisiekimo priemonės daugiau ar mažiau laikytinos "demokratinėmis", tai kaip gi su lėktuvų kelionėmis? Šiuo metu jau negalima tvirtinti, kad oro linijos būtų tik turtingesniųjų privilegija ir pati nesaugiausia. Priešingai, kelionės lėktuvais vis labiau prieinamos ir nuo 1926 m., kai JAV oro susisiekimas statė pirmuosius žingsnius, jau pasiekta milžiniškos pažangos. Keleiviniai lėktuvai skraido ne 150 m. per val. greičiu, kaip prieš 1941 m., bet jų greitis jau pasiekęs 300 m. ir daugiau.

Britai čia pralenkė amerikiečius ir savo jet-sprausminėmis Comet'omis, 500 m. per val. greičiu, keleivius gabena iš Londono ligi Johannesburgo P. Afrikoje.

Amerikoje oro linijos nuo 1949 m. įsigyja didesnių gyventojų pasitikėjimą ir... neša vis riebėsnį pelną, pvz. 1951 m. 50 mil. dol. netto pajamų. Jei 1926 m. nusikristi vieną mylią kaštavo 12 ct., tai šiandien kainos nupigėnamos ligi 4-5 ct. už mylią, net ligi 3 su puse ct. kaip New Yorko — Floridos ruožo (geležinkelio kaina — 4 1/4 ct.). Per visą kontinentą jau galima nusikristi mokant apie 100 dol., o Londonas pasiekiamas jau ir

už 270 dol. Didinamas lėktuvų greitis, įvedama daugiau keturmotorių lėktuvų, amerikinės gamybos mašinos aptarnauja viso vakarų pasaulio oro linijas ir greit ateis metas, kai Europą galėsime pasiekti per 6 val.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Kur amerikiečiai keliauja?

1951 m. turizmui, kelionėms išleido 12 bil. dol. Valstybė, kuri daugiausiai lankė amerikiečiai — Kanada. Kiekvienais metais po 2 mil. ir daugiau amerikiečių automobilių įvažiuoja į Kanados Ontario, Quebec ir Britų Kolumbijos provincijas.

1951 m. antrąją vietą užėmė Meksika. Ją aplankė 300,000 JAV turistų. Europą pasiekė 284,000 amerikiečių. Vidutiniai jie ten išbūna 11 savaičių, apilanko bent 4 valstybes ir kasdien išleidžia po 10 dol. Laivais Europą aplanko apie 200,000, o lėktuvais pasinaudoja apie 110,000 ir čia keleivių skaičius vis auga. Daug amerikiečių lanko, leidžia atostogas ir Vak. Indijos salose.

Kiek oro linijose naudojama lėktuvų?

1952 m. baigiantis, JAV vietos ir tarptautiniame amerikiečių oro susisiekime, naudota 1,287 lėktuvai, jų tarpe apie 520 keturmotorinių. Juose sėdimų vietų iš viso buvo 44,589.

Koks skirtumas tarp JAV ir S. Rusijos žmonių?

Pagal "Fortune", abu kraštus palyginus, išeitų, kad Amerika nepaprastai demokratinis kraštas. Esą, pas sovietus galima priskaityti bent 10 gyventojų klasių, nors kraštas save laikė beklase valstybe. Ten 50,000 gyv. laikytina augščiausia, pri- jūvanti klase (pareigūnai, menininkai, policija, kariškiai) — jų su šeimomis būtų apie 200,000 ir jie gyvena atskirai, laiko tarnaitės, moterys puošia si kailiais.

Naujai sovietų "buržuazijai" priklauso apie 6 mil. gyv., o su šeimomis bus apie 20 mil. Tai įvairių įmonių vadovai, kol. ūkių direktoriai, gydytojai, inžinieriai ir kt. Tos klasės tarpe retas dalykas automobiliai ar televizija, o gera eilutė kaštus apie 2 sav. uždarbi.

Toliau seka 28 mil. pramonės darbininkų. Maskvoje jie turi tenkintis 43 kv. p. plotu butui vienam asm. ir tai sudaro vos trečdalis ir mažiau Vak. Europos gyventojų turimo ploto. 1952 m. už arbatos svarą pramonės darbininkas mokėjo savo dviejų dienų uždarbi, o už kavos svarą net 9 dienų atlyginimą (JAV išėina vos 32 min. darbo). Svieto sv. kaštavo 4 su puse val. darbo (čia — 30 min.), o kiaušinių tuzinas — 3 val. (Amerikoje — 32 min.).

Toliau seka 100 mil. kaimo gyventojų, žinančių tik skurdą ir pagaliau pati žemiausia klasė, tai vargšai vergų stovyklose, kurių priskaitoma tarp 8 ir 20 milijonų.

Ar daug ledo spektaklių?

JAV miestus po porą kartų metuose aplanko du tokie ledo sambūriai, Ice Follies ir Ice Capades. Pirmasis jų įsteigtas 1936 m. ir jo pastatymus per 16 metų jau spėjo pamatyti 32 mil. JAV ir Kanados gyventojų. Kasmet tie Ice Follies aplanko per 48 savaites 19 miestų JAV ir Kanadoje, per tą laiką pastatydami po 399 spektaklius. Be JAV čiuožėjų dar pasirodo Kanados ir 5-kių Europos kraštų pasižymėję ledo sporto mėgėjai ir net meisteriai. Šiuo atžvilgiu JAV neturi sau lygių pasauly ir tai aiškintina brangiais pastatymais (ligi pusės mil. dol. už vieną pastatymą), na ir gyventojų susidomėjimu, kuriuos vėl traukia spalvingi vaizdai, šviestos, ir parinktos gražios ledo čiuožėjos su dažnai nemenkais gabumais ledo akrobatikos srity.

Lietuviai ir lietuvės Tėvynėje

LIETUVOS LAISVĖS KOMITETO PIRMININKO VACLOVO SIDZIKAUŠKO KALBA Į OKU PUOTĄ LIETUVĄ, PASAKYTA PER AMERIKOS BALSĄ 1953 M. VASARIO 16-TOS DIENOS PROGA.

Paskutinį kartą laisvoje Tėvynėje visi drauge šventėme mūsų Tautos šventę 1940 metų Vasario 16-tą dieną. Vos prieš keletą mėnesių tuomet Vilnius buvo sugrįžęs Lietuvos valstybės sudėtin, ir skubiai puošėsi ir ruošėsi būti tikrąja Lietuvos sostine. Tačiau Lietuvai primestoji 1939 m. spalio 10 d. vadinamoji abišalės pagalbos sutartis, Lietuvon įvestieji Sovietų armijos daliniai, vis tiščiau beapsiniaukę politiniai horizontalai ir besipiečias karas Europoje jau ir tasyk temdė mūsų džiaugsmą ir kėlė nerimastį mūsų širdyse. Mes tuomet dar neturėjome žinių apie šlykštų Stalino — Hitlerio sąmokslą prieš pasaulio taiką ir prieš Baltijos valstybių ir Lenkijos nepriklausomybę ir apie Molotovo ir Ribbentropo pasirašytus slapčius protokolus,

nukreiptus tarp kitko ir prieš Lietuvos laisvę.

Bet savo širdyse jau ir tuomet mes jautėme, kad yra įvykę kažkas baisaus ir negero, ir kad lietuvių tauta yra naujų ir skaudžių bandymų išvakarėse.

Nuo to laiko spėjo praeiti 13 metų. Kiek skaudžių įvykių, kiek baisių sukrėtimų, kiek vargo, ašarų ir kančių! 1940 m. birželio 14 d. Lietuvos vyriausybė įteikiama klasta ir melu paremtas Maskvos ultimatas, ir rusų kariuomenės galvotrukščiai veržiasi į Lietuvą. Dekanozovas ir Pozniakovas darosi tikrais krašto valdovais, pašalinant teisėtą Lietuvos vyriausybę, prasideda NKVD siautėjimas ir teroras, nekaltų žmonių suimėjimai, kankinimai, žudymai, vyksta tariamieji rinkimai į Liaudies Seimą, krašto ir žmonių apiplėšimas ir, pagaliau, baisios 1941 m. birželio mėnesio savaitės įvykiai — Petrašiūnų, Ragainių Miškelių, Panevėžio skerdynės ir masiniai lietuvių vežimai į Sibirą. 1941 m. birželio mėn. sukilimas trumpam laikui atstato Lietuvos nepriklausomybę, tačiau ją greitai sutrypė žiauri hitlerinės Vokietijos okupacija. Ją pakeitusioji antroji Sovietų invazija privertė didelį lietuvių skaičių apleisti savo kraštą ir įieškoti laikinės pastogės laisvajame pasaulyje.

SKAUTYBEI UGDYTI FONDAS

Skautybei ugdyti fondo komitetas Chicagoje išleido lietuviškais motyvais papuoštą laiško popierių ir vokus. 25 egz. komplektas kaštuoja \$1.25. Gauta šiuo adresu: sktn. Z. Juškevičienė, 5108 W. 21st St., Cicero 50, Ill. U.S.A. Skautaitės ir bičiuliai kviečiami įsigyti šiuos laiškus ir tuo pačiu palengvinti mūsų fondą. Fondo lėšos bus panaudotos atstautisiančios Lietuvos skautybei atkurti.

BAIGIA ISPARDUOTI KALENDORIŲ

Iš Toronto gautomis žiniomis Liet. Sk. Brolijos Vadijos išleistas 1953 m. kalendarius "Tauta Budi" baigiamas isparduoti. Leidykla jau nebegali patenkinti visus platintojų pareikalavimus.

SKAUCIŲ SĄSKRYDIS CHICAGOJE

Chicagos liet. skaučių vadovės projektuota artimiausiu laiku sušaukti Chicagoje JAV rajono vyresniųjų skaučių sąskrydį. Jis, be abejo, įneš daug gyvumo skaučių veikloje šiame krašte.

Kaip atrodo prekyba su Raud. Kinija?

Iš Londono pranešama, kad beveik visos britų prekybos firmos linkusios vesti prekybą su komunistine Kinija. Pvz. 1952 m. britai komunistiniam pasauliui išsiuntė 140 mil. dol. vertės strateginės reikšmės gumos (tinka lėktuvams) ir kt. prekių. Neseniai britų žinioje esanti Ceilono sala pasirašė su Kom. Kinija sutartį per 5 metus parduoti 50,000 tonų gumos.

Ar daug parduodama nepadorios literatūros?

Nemažai. A. Rūmų Washingtonė neseniai vesti tyrinėjamai parodė, kad vad. kišeninių, po 25 ar 35 ct. parduodamų knygelių šiais metais tikimasi parduoti ligi 250 mil. egz. Reta jų vertingame ledo sporto mėgėjų ir net meisteriai. Šiuo atžvilgiu JAV neturi sau lygių pasauly ir tai aiškintina brangiais pastatymais (ligi pusės mil. dol. už vieną pastatymą), na ir gyventojų susidomėjimu, kuriuos vėl traukia spalvingi vaizdai, šviestos, ir parinktos gražios ledo čiuožėjos su dažnai nemenkais gabumais ledo akrobatikos srity.

Kiek vaikų serga širdies ligomis?

Pagal knygutės "Vaikų širdies Ligos" duomenis, šiuo metu JAV vienas iš šimto mokyklinio amžiaus vaikų turi kurią nors širdies sutrikimą susietą ligą.

Parengė V. Al.

Maj. William C. Chose, Jungt. Valstybių karų misijos Formozoje vadas tikria vieną iš atstumo matavimo aparatų, neseniai atsiųstų su priešlėktuviniais pabūklais Kinijos nacionalistams. Ta misija, atrodo, turi plačius įgaliojimus, kad Kinijos nacionalistai būtų gerai pasirušę.

rienės Katrės pulkais, 1831 ir 1863 metų sukilimai, "Aušra", "Varpas" ir "Tėvynės Sargas", me nemaža atsiekę Lietuvos revoliucinis 1905 metų sąjūdis ir Didysis Vilniaus Seimas, pagaliau sutartinė visų lietuvių, tiek pačioj Lietuvoj, tiek Rusijoj, tiek Amerikoj veikla. Lietuva tapo laisva ir nepriklausoma. Pradžioje tik ant rašto, vėliau "per aukas ir pasisventimą" ir tikrovėje.

Dabarties sąlygose, Vasario 16-jį Diena yra mums ne tiek džiaugsmo ir pasididžiavimo šventė, kiek proga suvesti viešiemis ir antrieiems mūsų atliktų ir pasiaukojimo Lietuvai balansą, pažvelgti giliau į mūsų sąžinę prisiimti naujus įsipareigojimus ir brandinti naują ryžtą.

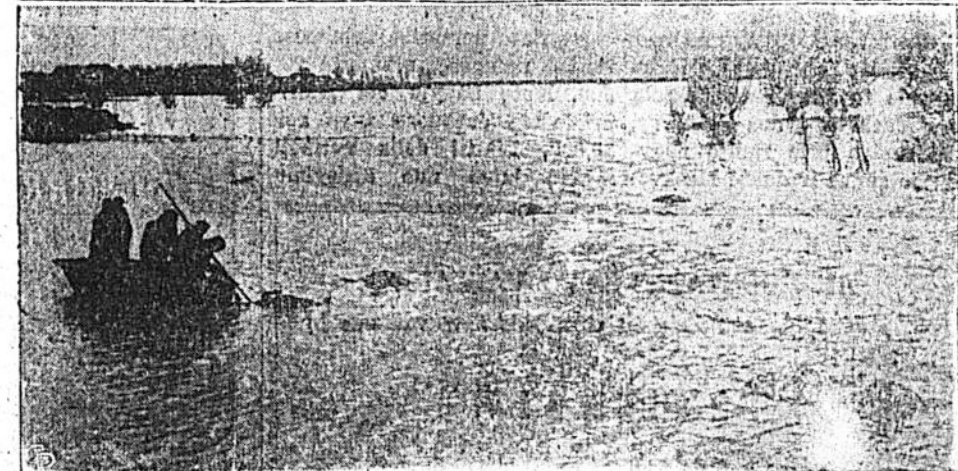
Mes sekame jūsų išgyvenimus, jus suprantame, jums didžiuojamės. Norime, kad jūs ištvirtumėt. Žinau, mano žodžiai neras atgarsio širdyse tų mūsų buvusiujų brolių ir seserų, kurie esantieji — iškilmingai ir viešai. Visiems mums yra lygiai brangus istoriškas Vasario 16-tos Dienos aktas. Tuo aktu buvo vainikuota keletas lietuvių kartų pastangos nusikratyti rusų okupaciją ir atstatyti savąją Lietuvos valstybę. Tą aktą brandino 18-jo šimtmečio pabaltis visus platintojų pareikalavimus.

Kalbėdamas Lietuvos Laisvės Komiteto, kuris yra susikūręs New Yorke, vardu ir minėdamas JAV laisvę gyvenančiuosius, tariau brandino 18-jo šimtmečio pabaltis visus platintojų pareikalavimus.

gigos kovos su įsiveržusiais ca-

sias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, darniai dirbdami, esame rūpinamės ne tik tuo, kad Lietuva ir vėl būtų laisva ir nepriklausoma, bet kad ji apjungtų visas lietuvių gyvenamas ir vakaruose ir kad gyva išliktų lietuvių tauta, taip pat ir toji jos dalis, kuri yra šioje Geležinės Uždangos pusėje. Abiem klausimais — Lietuvos valstybės išlaisvinimo ir mūsų tautos išlaikymo — esame geros vilties. Tą viltį ir padaršinimą perteikiu ir jums.

Niekam mūsų, deja, nėra duota galia giliau pažvelgti į likimo knygas, kad sužinotume, ką tikrai lemia mums šie jubiliejiniai metai. Vieną tačiau galiu drąsiai teigti: laisvojo pasaulio politika yra aiškiai pasukusi į Sovietų pavergtųjų valstybių išlaisvinimą, nusileidimo ir pataikavimo sovietams gadyne yra baigta. Šie metai priartins tą visų mūsų taip nekantriai ir kirstai laukiamą valandą, kai laisvi ir laimingi vėl visi drauge Vasario 16-jį švėsime nepriklausomoj ir apjungtoj Lietuvoj ir kai Gedimino kalne ir vėl išdidžiai suplevėsuos trispalvė Lietuvos vėliava.

Vaidzai iš potvynių paliestos Europos. Viršuje — šeimos palaidoja savo artimuosius ten, kur juos nelaimė ištiko. Vėliau jie bus palaidoti bendrose kapinėse. Apačioje — prancūzų kariai valymo darbuose. Jie specialiais kabliais traukia prigerusius gyvulius. Šioje nelaimėje Olandija skaudžiausiai nukentėjo. Buvo apsemta 450,000 akrų žemės ir žuvo per 2000 žmonių.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

ZYDAI NUDEGE NAGUS

Lietuvos žydas (mažas iš Lietuvos atvežtas), žymus sionistų vadas ir vienas tos organizacijos įkūrėjas, rabinas Dr. Silver, šiomis dienomis minėjo savo 35 metų Clevelande rabinatą. Kaip plačiai pagarsėjusiam veikėjui, tai suaktuvų proga, turtingieji žydai sudėjo \$40,000 ir įsteigė jo vardo stipendijų fondą žydams augštesniuosius mokslus eiti.

Rabinas Silver, pagarsėjęs Amerikoje oratorius ir visuomenininkas, kuris savo didingoj Temple maldykloje pamaldas laiko tik amerikiečių kalba, prezidento Eisenhower'o inauguracijos metu buvo pakviestas, kaip žymiausias žydų rabinas — veikėjas, atkalbėti maldą, greta katalikų ir protestantų dvasiškų. Mat, politinės partijos, pataikaudamos visiems piliečiams, pakviečia trijų didžiųjų tikybų dvasiškų ir savo partijų konvencijose, kur renkami prezidentiniai kandidatai, maldomis pradėti kiekvieną dieną, ir tą praktikuoja prezidento inauguracijoje.

Rabinas Silver, po Eisenhower'o išrinkimo, tik kelios savaitės prieš šias savo suaktuvines iškilmes, skelbė visų žydų galvojimą, kad Amerika privalo su Sovietų Sąjunga siekti taikos, ir kad Eisenhower privaltų stengtis su Stalinu pasiekti taikos reikalais. Ir štai, tuoj po to, Kremliaus sprogio žydas sukrečiantis bomba, kad valdančioji klika išėjusi prieš žydus Rusijoje, sunkiai apkaltindami žinomus žydus komunistus daktarus.

Žydų skerdynės pranašautas

Rusijoje jau rūgo neapykantą prieš per daug įsigalėjusius žydus, ir buvo tikimasi, vienai ar kitaip, prieš juos nusistatymo. Ir Kremliaus vakarykščius talkininkus pradėjo kaip reikiant čiupinėti. Viso pasaulio žydai suprato ką tai reiškia, pradėjo į visas puses nežmoniškai šaukti. Ir per tą šauksmą nori tarsi užginti, kad jie anksčiau, būdami augštai valdžioje, kitų nepersekiojo ir ne-žudė...

Kremliaus naujos bombos sprogimo atgarsiai nuriudėjo ir į visas Sovietų pavergtas valstybes — Rumuniją, Bulgariją, Vengriją, Lenkiją, Čekoslovakiją, Rytų Vokietiją, Kiniją, Estiją, Latviją ir Lietuvą.

To sprogimo pasekmės pasiekė ir Palestiną, Izraelio valstybę, kur pastaruoju metu suvaliovo nemažai žydų jau iš sovietų kontroliuojamų kraštų. Ir galėjo išvažiuoti tik žydai...

Daugybė naujų Palestinos gyventojų žydų turi palikę savo gimines ir draugus Rusijoje. Vienas rabinas gyvenęs Jeruzalėje, 74 metų amžiaus Klemes, 1943 metais iš Rusijos atvykęs į Palestiną, klausydamas per radiją žinias iš Maskvos ir išgirdęs apie tą Kremliaus dekretą prieš Maskvos žydus daktarus, buvo rastas prie radijo negyvas: jo sūnus ir dukterė Maskvo-

je gyvena, gerai praktikuoja gydytojai...

Amerikiečių aimanos

Amerikos spauda, išgirdusi apie šią žydų komunistų nelaimę pradėjo verkšlenti. Verkšlėna ir radijo kalbėtojai, kurie tingi plačiau pažiūrėti istorijon. Skelbia, esą Stalinas pasimokęs iš Hitlerio žydus persekioti, seka jo pėdomis...

Laukiama, kad pradės tuoj kilti balsai ir Kongrese, įieškant žydamis užtarimo. Ir be abejo, bus reikalaujama didesnio jų įleidimo į Ameriką, nes dabar iš rytų Vokietijos kasdien atbėga į Vakarų Vokietiją daug žydų, ten buvusių dideliais pareigūnais ir komunistų vadais. Pradės atsirasti Amerikoje fondai, ir po to seks jų gausus plaukimas į Ameriką, nes ne visi norės į Palestiną keliauti, kaip buvo nacių persekiojimo laikais: tada čia suplaukė Vokietijoje buvę komunistai žydai, ir savo uolius "pasidarbavimu" paliko didelės žymės. Ar bus įleisti ir šie komunistai žydai? O gal jems bus pritaikytas naujas imigracijos įstatymas?...

EISENHOWER TIK VIENAM TERMINUI?

Prieš nominavimą su Eisenhoweriu turėję artimus pasikalbėjimus, dabar tvirtina, kad Eisenhoweris sutiko būti prezidentu tik vieną terminą.

Tomis kalbomis remiantis, sakoma, ne veltui New Yorko gubernatorių Dewey, gerokai jaunesnis už Eisenhower, padėjęs jį išrinkti naudodamas visą savo žinioje turimą politinę mašiną, naudojasi įtaka Eisenhoweriui skiriamas augštus valdininkus. Visa tai, sakoma, taikoma Dewey naudai; jis galvojęs 1956 metais dar bandyti kandidatuoti į prezidentus, nors dviem (1944 ir 1948) atvejais kandidatavęs nelaimėjo.

Dewey, sakoma, jau ruošiasi kovai su Taftu, nors sakoma, kad Taftas jau nekandidatuos (jis 6 metais jaunesnis už Eisenhower). Bet tie sakymai savo keliu ir gali kartais dar padaryti Dewey konkurentu, jeigu Eisenhower tikrai atsisakytų toliau kandidatuoti.

Vieno termino laikotarpį, per keturis metus, Eisenhoweris mažai ką pajėgs padaryti. Ir būtų šaliai ir pasauliui didelis nuostolis, jeigu jis, mažai ką nuveikęs, pakabinęs savo portretą greta Trumano, nusišypsojęs iš Baltųjų Rūmų išeitų...

1952 METAIS ŽUVO ARTI 100,000

Nacionalė Saugumo Taryba skelbia, kad 1952 metais Amerikoje, įvairiose nelaimėse, žuvo virš 96,000 žmonių. Vien automobilių užmušta ar užsimušę apie 38,000 žmonių (1951 metais apie 37,000).

Įvairiose naminėse nelaimėse, tiesiog namuose, užsimušę 29,500. Metų bėgyje dėl įvairių priežasčių darbuose žuvo apie 15,000. Likusi dalis netikėtų mirčių buvo nuo apdegimų,

Čiurlionis Hartforde

Jei sekmadienį kas tyčia atsuko pilkų debesų kranus, užliedamas senosios Connecticut sostinės Hartfordo gražius pastatus, parkus ir romantiškas gatves neperstojančių vandens dušu, turėjo nustepti dideliomis miniomis šventiškai nusiteikusių žmonių, užkimšusių erdvę Capitol gatvę.

Kai Lietuva naudojosi visomis laisvo gyvenimo teikiomis palaimomis, mūsų 16-los Vasario minėjimai nebuvo nei ypatingai dideli, nei iškilmingi. Dabar mes darome visa, kad šios

vandens nelaimės ir kt.

Nuo Korėjos karo pradžios, vien tik automobilių paėmė apie 80,000 gyvybių. Korėjos kare per tą laiką žuvo apie 20,000. Automobilių nelaimėse pernai sužeista net 9,700,000 žmonių.

Nuo automobilių pradžios, per pastarus 50 metų, šalyje automobilių nelaimėse užmušta jau virš 1,000,000 žmonių. Visuose Amerikos karuose, nuo respublikos įkūrimo, žuvo apie 600,000 žmonių.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėje

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvaigždžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba randai tampa sunaikinti arbs ugadinti ugnies, krepkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivini, ko visada reikalauja apbraudos kompanijos pirm, ne už išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS

716 Society for Saving Bld. Telef.: MAIN 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS

The
Cleveland
Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

šventės proga ne tik patys sau primintumėme lietuvių pareigas, bet ir mūsų teisingumo ir laisvės Lietuvai šaukiančiam balsui surastumėm talkininkų ir padėjų tarp šio krašto žymių žmonių ir jo gyventojų. — Šiuos žodžius kalbėjo Connecticut valstybės kongreso atstovas adv. Mončiūnas, šventės išvakarėse lietuvių mokykloje, susipažinimui su čiurlioniškais, surengtame pobūvyje, o juos patvirtino ir net viršijo tikrai vykusiai ir iškilmingai surengtas minėjimas su kaupe lietuviams ir amerikiečiams užpildę trijų tūkstančių vietų puošnią Bushnell Memorial Auditorium.

Minėjimo metu reikšmingus ir Lietuvai labai palankius žodžius tarė Connecticut valstybės vicegubernatorius, valstybės atstovai J.A.V. kongrese ir senate ir kiti.

Jau kalbų metu pakilius žiūrovų nuotaikas dar labiau pagilino šventiškas Čiurlionio ansamblio koncertas. Ansambliui giedant "Laisvės, laisvės mūsų kraštui, laisvės žodžiui, darbiui, raštui..." ne vieno akys židėjo jautri ašara... Koncerto pabaigai nuskambėjo tradicinis čiurlioniškų "Namo", šventa ansamblio daina, priminusi ir hartfordiškams, kaip ir visiems kurt "Čiurlionis" dainavo, kad "vai eisim, eisim, čionai nebūsim — čia ne mūsų šalėlė..."

Sekmadienio rytą Hartfordo lietuvių bažnyčioje buvo pamaldos už Lietuvos laisvę. Pamaldų metu giedojo ansamblio vyrų choras. Patriotinį ir šventei pritaikytą pamokslą pasakė prof. kun. St. Yla.

Hartfordo lietuviai, visi bendrai veikdami, padarė tai, kas ir žymiai didesnėms lietuvių kolonijoms retai tepavyksta. Informacinė šio darbo reikšmė milžiniška. Hartfordo spauda dėl plačius minėjimo aprašymus su kalbų tekstais ir palankiausias komentarus. Ansambliui važiuojant namo, jau už penkiasdešimt mylių nuo Hartfordo, atsivijo laikraščio reporteris ir padarė pasikalbėjimą su ansamblio vadovybe. Iš klausimų aiškiai buvo galima jausti jo nustebimą lietuviškos akcijos Hartfordo stiprumu.

Iš Clevelando atvykęs stebėjosi darnia Hartfordo lietuvių vienybe, lietuvių parapijos galvos prelatu Amboto tauriu patriotiškumu, gražiomis lietuvių įstaigomis ir liko visai nugalėti hartfordiškų nuostoliumu. Svetimiesiems, tur būt, keistai atrodė atsiveikinant Hartfordo stotyje skambančios lietuviškos dainos ir jau traukiniui judant Clevelando link "Ilgiausių metų hartfordiškams".

PADEKA HARTFORDIEČIAMS

Už nuostolius ir malonų priėmimą Hartfordo (Conn.) mūsų koncerto Vasario 16-sios minėjimo proga širdingiausiai padėkoti hartfordiškams lietuviams reiškia

Čiurlionio Ansamblio

TEISININKŲ SUSIRINKIMAS NEW YORKE

Metiniam susirinkime New Yorko lietuviai teisininkai aptarė savo veikimo gaires. Buvo paliesta darbai, kuriuos teisininkai turėtų atlikti ryšy su Lietuvos vadavimu byla ir būsimos Lietuvos teismų atstatymu bei reikalingų įstatymų paruošimu. Šiais klausimais skyrta atstovai pareikš savo nuomonę Draugijos suvažiavime, Chicagoje. Susirinkusieji į skyrtaus valdymą išrinko: Juozą Brazinską

Brocktone nauji vėjai

VIENAS MINEJIMAS

Dideliam visų džiaugsmui šiemet teruošiamas vienas Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas, bendras visų vietos ir apylinkės lietuvių. Tiesa, jis nėra vienalytis, bet tai nekenkia jo vieningumui, kuris pareina ne tiek nuo rengimo organizacijos, kiek nuo rengėjų intencijų ir geros valios. Į minėjimo sudėtį įeina trys atskiros dalys, kurių kiekviena vyksta kitą dieną, bet visos tos dalys tarp savęs gražiai derinasi, viena papildo kitą ir susilies į vieną visumą, skirtą mūsų tautinei šventei ir tautos labui, jei tik rengėjai to norės.

Pagal susitarimą ar be susitarimo lietuvių parapijos klebonas organizuoja šventės minėjimą bažnyčioje pamaldomis ir pamokslais, o Brocktono lietuvių Taryba ruošia specialią radijo programą ir iškilmingą aktyvų koncertą. Tai vykęs pasidalinimas darbu ar dvi rengėjų grupės, atsitiktinai suderinusios savo veiklą vienoje srityje ir radusios kiekvieną savo darbo barą, vistikiečiai tautai reiškia šioje kolonijoje naujus vėjus, kurių jau seniai laukiama.

Kaip buvo iš anksto per pamokslus ir biuletenį skelbta, vasario 15 d. šv. Mišių metu šv. Kazimiero bažnyčioje prisimintą Lietuvai ir pasakytą pamokslą, o 2 val. p. p. įvyko pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Tai pirmoji minėjimo dalis, kuri pagal mūsų įsitikinimus ir tradicijas užima svarbią vietą bendroje minėjimo sudėtyje.

Antrą minėjimo dalį sudaro speciali radijo programa, kuri bus girdima vasario 21 d. nuo 1:30 val. iki 2:00 val. p. p. iš Brocktono radijo stoties WBET, 1460 klc. Su radijo stotimi susitarė ir programa rūpinasi Taryba, kuri siekia Nepriklausomybės šventės proga išeiti į platesnes gyventojų mases su Lietuvos byla ir paaiškinti bent svarbesnius jos bruožus. Tuo tikslu ji organizuoja tokias programas per radiją kiekvienais metais du kartus: Vasario 16 d. ir liudnųjų birželio įvykių proga.

Iškilmingas aktas — koncertas yra trečioji minėjimo dalis, kuri įvyks vasario 22 d. 3 val. p. p. Winthrop mokyklos salėje (478 N. Main St.). Į šią dalį pakviesti ir pažadėjo atvykti kongreso narys Wigglesworth ir miesto mayoras G. Lucey. Čia pagrindinę kalbą pasakys Lietuvos

— pirmininku, Vytautą Vaitiekūną — vicepirmininku, Dr. Bronių Nemicką — sekretorium, Antaną Sodaitį — išdinininku ir Petrą Minkūną — nariu. Amerikos Lietuvių Taryboje New Yorko teisininkų skyrių atstovauti pavesta Dr. Vytautui Dambrai ir Dr. Eugenijui Noakui.

Šią draugiją New Yorko sudaro tik naujieji teisininkai ateiviai. Iš seniau čia gyvenantieji lietuviai teisininkai į organizaciją gyvenimą nėra įsijungę. Sekmingesniai darbai, visų teisininkų dalyvavimas savo organizacinėje veikloje yra ne tik pagėdaujamas, bet ir labai reikalingas.

Seniausias ir gražiausias lietuvių ruožas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas dovanai.

6755 So. Western Ave

Chicago 36, Ill.

KAROLIO ŠULCO ATMINIMUI

Vasario mėn. 22 d. sukanka penkeri metai, kai mirė Charles Schultz (Karolis Šulcas), Lietuvos emigrantas, pramonininkas, Clevelando lietuvių kolonijos senesniajai kartai gerai pažįstamas lietuvių bičiulis, didelis geradaris.

Amžinos atminties Karolis Šulcas yra gimęs 1892 m. Lietuvoje, Suvalkijoje, Kalvarijos valsčiu, Miklauskų kaime, evangelikų-luteronų šeimoje. Amerikon atvyko 1910 m. Čia įsteigė ir išugdė nemažą fabriką "The U.S. Steel Wire Spring Company" vardu, dabar veikiantį 7800 Finney Ave. (prie E. 78th St.), Clevelande, vadovaujamą buvusio jo bendradarbio Oskaro C. Barkebino (1927 m. iš Lietuvos) kaip prezidento ir įteisinto sūnaus Edvardo G. Šulco kaip viceprezidento. Tame fabrike, kaip seniau, taip ir dabar dirba daug lietuvių.

Velionis Karolis Šulcas paliko Lietuvoje brolių, Lenkijoje vieną seserį, Clevelande tris seseris, našlę Oną Sulciene, gimusią Markauskaitę, dabar Karnienę, sūnų, marčią ir porą anūkų.

Velionio K. Šulco kapas randasi Knollwood Cemetery, prie 91 kelio.

Ar jau

įstojai į

VILTIES

draugiją?

See TULIP TIME IN HOLLAND GREATER CLEVELAND HOME and FLOWER Show

Acres of blooming tulips • Houses full of ideas

...One of which is The National Home Builders "Trade Secret" House.

THE GREEN THUMB COURT - A NEW PRODUCTS FAIR

...Informative Exhibits... Expert Advice

Opening day, Saturday, Feb. 28. 1 p. m. to 11 p. m.

Every day thereafter 11 a. m. to 11 p. m.

Closing day, Sunday, March 8. 11 a. m. to 8 p. m.

Box Office 75¢ ADVANCE SALE TICKETS 50¢ Including federal tax

Admission FREE

at Florists, Civic Organizations and Burrows Bros.

FEBRUARY 28

MARCH 8

PUBLIC AUDITORIUM

NOW'S THE TIME

TO

SUMMER-IZE!

LOW COST, LAY-AWAY

VACATION PLAN

CEDAR POINT

ON LAKE ERIE

JOIN NOW!

It's easy, economical! A down

payment of only \$2.00 and

small weekly amounts will

assure you a carefree, paid-up

vacation this summer.

A FULL WEEK of pleasure...

7 days and 7 nights—with 3

delicious meals daily, attractive

accommodations, new entertain-

ment features.

A FULL WEEK

Including Meals

\$50.00

one person

\$72.00 two in a room

U.S. HIGHWAY 6, six miles east of Sandusky

For full information

Write DEPT. "A" • CEDAR POINT ON LAKE ERIE

Sandusky, Ohio

AR RŪPINATES SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLĖ

Metams tik 3 doleriai.
Rašykit šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

Cleveland ir APYLINKĖSE

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI CLEVELANDE

buvo minima praėjusį sekmadienį. Abiejose lietuvių parapijų bažnyčiose buvo atlaikytos pamaldos ir pasakyti pamokslai.

I minėjimą salėje susirinko per 500 clevelandiečių. Išklausė Laisvės Komiteto pirmininko Vaclovo Sidzikausko pranešimo, priėmė rezoliucijas ir laisvės reikalams suaukojo arti 2000 dolerių. Solistė Kristolaitytė padainavo, o pianistė Birutė Smetonienė paskambino.

VILNIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, vasario 22 d., 11:30 val. L. Klubu patalpose (apačioj) šaukiamas Vilniaus Kr. Lietuvių S-gos, Clevelando sk. susirinkimas. Be kitų svarbių reikalų, susirinkime bus renkama s-gos Krašto Valdyba (iš Bostono sk. išrinktųjų kandidatai).

STUDENTŲ SUSIRINKIMAS

Lietuvių studentų valdyba vasario 22 d., sekmadienį, 11 val. 15 min. šaukia Lietuvių salėje susirinkimą. Bus pranešimai ir naujos valdybos rinkimai.

NAUJI CLEVELANDIEČIAI

Mūsų skaitytojų M. ir K. Marcinkevičių šeima susilaukė sūnaus Egidijaus-Kazimiero, o M. ir A. Liutkų šeima dukters Kristinos-Magdalenos.

LANKESI L. GRINIUS

Studentų Sąjungos Centro Valdybos vicepirmininkas Lankesi Clevelande ir tarėsi studentų šalpos ir bendrosios veiklos klausimais.

ATVYKSTA OPERA

Italų, prancūzų, vokiečių, rusų ir austrų kompozitorių kūriniai — operos sudaro 28 Clevelando sezoną. Aštuonios operos yra: "Rigoletto" balandžio 13, "La Gioconda" balandžio 14, "Carmen" balandžio 15, "Boris Godunov" balandžio 16, "Tosca" balandžio 17 po pietų, "La Forza Del Destino" balandžio 17 naktį, "Der Rosenkavalier" balandžio 18 po pietų ir "Don Giovanni" balandžio 18 vakare. Garsioji Metropolitan balerina Janet Collins pasirodys keturiuose seansuose. Bilietai nuo \$1.20 iki \$8.50, gaunami Union Banko priešskambaryje nuo kovo 23, arba užsakomi nuo dabar.

KONCERTAS MIESTO BIBLIOTEKOJ

Clevelando miesto biblioteka nemokamai duos įvairios muzikos koncertą didžiojoje salėje, penktadienio vakare 8 val., vasario 27. Gerai žinomas Europos pianistas Charles De Harack, mėgiamas visoj Europoj ir koncertavęs Jugoslavijos buvusiam karaliui Aleksandriui, pasirodys savo talentu. Taip pat bus išpildytas ir garsiosios balerinos Onos Pavlovos vienas kūrinys.

MAGDUTĖ IR ALEKSANDRĄ LIUTKUS,

susilaukusius dukters Kristinos-Magdalenos,

MARYTĖ IR KAZIMIERĄ MARCINKEVICIUS,

susilaukusius sūnaus Egidijaus-Kazimiero, širdingai sveikina

Čiurlionio Ansamblis

STUDENTŲ PADEKA

Clevelando Studentų Skyriaus Valdyba dėkoja dalyvavusiems vakaro programoje. Rašytojai J. Gliudai, solistei N. Aukštuolei, akomponatorei Brazaitienei ir trio paruošėjui Bielskui. Ačiū bufeto šeimininkams: Dabulevičienei, Bridžiuvienei, Staškūnienei ir baro šeimininkui V. Samatauskui. Taip pat rengimo komisiškai akt. P. Maželiui ir visiems kitiems, kurie prisidėjo aukomis loterijai, barui arba bendrai bet kuo padėjo šį vakarą rengiant. Dėkojame laikraščiams "Dirvai", "Draugui" ir Radio valandėlei už visus vakaro skelbimus.

Nuoširdus ačiū visiems dalyvavusiems vakare ir tuo parėmusiems studijuojanti lietuvių jaunimui.

ISSIKELE I N. J.

Evelyna Yéaitė-Lesman ir vyras iš Clevelando issikėlė į N. J. valstybę. Inž. Lesman ten vadovaus vienai pieno įmonei.

TREMTINIŲ DR-JOS NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS

Šaukiamas kovo 1 d. (sekmadienį) 11 val. 30 min. Lietuvių salėje. Be kitų reikalų susirinkimas spres tolimesnį draugijos gyvavimą. Valdyba prašo draugijos narius sumokėti nario mokesį už praėjusius metus. (Dirvoje, spaudos kioske arba susirinkimo metu salėje).

PADEKA

Stasiui Ramanauskui, gyv. 1250 E. 71 St., paaugojusiam \$10.00 "Čiurlionio" ansambliui ir \$5.00 Diepholzo gimnazijai paremti, širdingą padėką reiškia "Čiurlionio" Ansamblio valdyba ir Diepholzo gimnazijai remti ansamblio rėmėjų kuopelė.

BUBULIS IR DUNDULIS CLEVELANDE

Chicagos Lietuvių Teatras 1953 m. kovo mėn. 7 d. (šeštadienį) atvyks į Clevelandą ir vaidins trijų veiksmų linksmą nutikimą iš lietuviško kaimo gyvenimo "BUBULIS IR DUNDULIS". Veikalą režisuoja pats autorius A. Rūkas.

Vaidinimas įvyks Public Auditorium Little Theatre salėje. St. Clair ir East 6 gatvių kampas (važiuoti bet kuriuo autobusu iki East 6 gatvės). Vaidinimo pradžia 7:30 val. Bilietai po 1 dol., 1.50 dol. ir 2.00 dol. iš anksto parduodami Dirvos Redakcijoje ir Spaudos kioske, o vaidinimo dieną nuo 6:30 val. teatro kasoje.

ADV. JULIAUS SMETONOS PRIĖMIMO VALANDOS

Nuo kovo 2 d. iki kovo 8 d. interesantai priimami nuo 10-1 ir nuo 5-8.

TEISININKŲ VALDYBA

Clevelande, vasario 8 d. susirinkime išrinktieji pasiskirstė pareigoms: A. Gailiusis — skyriaus pirmininkas, F. Mackus — sekr. ir J. Krygeris — išdin. Pirmininko adr. — 1249 E. 82 St., sekr. — 1339 E. 63 St. Tel. EX 1-7569.

VAKARAS LITUANISTINĖS MOKYKLOS NAUDAI

Clevelando lituanistinės mokyklos tėvų komitetas, telkdamas lėšas mokyklai išlaikyti, balandžio 25 d. Lietuvių salėje rengia vakarą su įdomia menine programa ir turtinga loterija.

100 DOL. AUKA LITUANISTINEI MOKYKLAI

Clevelando Ateities klubas šiomis dienomis paaugoj 100.00 dol. Clevelando lituanistinės mokyklos reikalams. Tėvų Komitetas už šią reikšmingą auką dėkoja tikėdamasis, kad ir kitos organizacijos paseks tuo pavyzdžiu.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Dviems vyrams ar šeimai be vaikų išnomuojamas kambarys. Telef.: LI 1-4127.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

viengungiui. Galima susitarti ir dėl maisto. Kreiptis: 1414 E. 95 St. Telef.: GA 1-4919.

PARDUODAMI NAMAI

Superior ir East 94 St. labai geras dviejų šeimynų namas. 5 ir 5 kambariai. 3 kambariai 3 augšte.

Labai gražus, puikiam stovį vienos šeimos East 84 St. Gasto šildymas. Įrengtas trečias augštas. Ray Nausneris UL 1-3919 LI 1-9216 11809 St. Clair

PARDUODAMAS GERAS ČIKIS

Mažas ūkis. Mažiau darbo, bet geresnis pelnas. 22 akrų prie svarbaus plento. 8 kambarių modernūs namas, 2 kambarių namelis pakelėje, vištė, įrankių sandėlys. Žemė yra puiki daržui. 35 minutės autobusu į miesto centrą. Visi pastatai geram stovy. \$19,500.00. Pusę grynais pinigais. Eastern Realty, 3/4 mylios nuo Twinburgo, prie 14 kelio. Mes turim parduoti daug kitų ūkių. Šaukti: EN 1-0937.

NAMŲ REMONTAS, DAZYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

Pirkit pas savuosius

Amžini nerūdijančio plieno virimo puodai gaunami pas Vytautą Pašakarnį, 1219 E. 61 St., Cleveland, Ohio. Tel. EN 1-7770.

Pilnas komplektas \$69.95. Čia pat galima užsisakyti vienintelį pasaulyje dulkių Siurbį — Sanitatorių su patentuotu ne tik dulkes, bet ir bakterijas sulaikančiu maišeliu. Su visais priedais \$94.50 arba po 7.00 dolerius mėnesiui išsimokėtinai.

Nemokamas demonstravimas. Priimami užsakymai.

PER BALFŲ RINKLIAVĄ CLEVELANDE AUKOJO

Po \$8.00 — B. Grauzinis.

Po \$7.00 — V. Ramanauskas.

Po \$6.50 — F. Sapkevičius, M. Mickevičius.

Po \$6.00 — Barzdūky šeima, V. Šniolis, A. A. Orintai, V. A. Miknevičiai, E. Skrebulytė.

Po \$5.00 — A. J. Augustinavičiai, V. Matulionis, K. K. Palubinskai, E. P. Stempuziai, J. Kaklauskas, K. Augulis, J. E. Janulevičiai, K. Sniečkuvienė, A. Damušis, J. J. Daugėlai, A. Kunevičius, J. Kunevičius, V. A. Tamulioniai, K. Žilinskas, A. Masilionis, A. Telyčėnas, L. Unguraitienė, Ig. Malinauskas, J. Leimonas, V. Valys, O. Karpinė, I. J. Samas, A. V. Benokraitis, J. J. Salasevičiai, J. Merkys, Dr. H. J. Williams, P. O. Skardžiai, S. Zamalienė, V. Jablonskis, V. Domasevičius, D. Jokubaitis, P. Gruodis, P. Balčiūnas, K. A. Atkočaitis, P. Skuzinskas, P. Židonis, P. Ambrazas, K. Zygas, S. Ignatavičius, J. Damušis, J. Zygas, J. Vaičiūtis, A. Bielskus, J. Abraitis, J. Zukauskas, J. Blaškevičius, M. Blaškevičius, P. Naugeris, J. Juodisius, J. Margevičius, L. Jurevičius, E. Bakanavičius, J. Brazis, J. Titas, K. Matusevičius, M. Macijauskaitė, Kun. K. Sirvaitis, O. K. Sadauskai, V. Petukauskas, O. P. Žilinskai, E. A. Moziliauskai, J. Zygas, A. Baltrukonis, B. Gaidžiūnas, A. Lešmantas, O. Narbutaitienė, H. Stonis, V. Pašakarnis, P. Liaukonis, V. Klimaitis, P. Drablišius, E. Varekojis, I. Plechavičiūtė-Vederienė, P. Rekešius, A. Eidukevičius, P. Banionis, F. Baranauskas, P. Grigonis, V. Palubinskai, J. Mušinskas, M. J. Palubinskai, A. Semeta, V. Gaigalas, K. Pautėnys, B. Daukantienė, A. J. Kazlauskas MD, K. Gaizutis, V. Steponavičius, B. Auginas, B. Bružas, P. Stungys, V. J. Stuogis, J. Šiaučūnas, S. navičius, J. Petrauskas, E. P.

Kur tik karas, ten į pagalbą ateina Raudonasis Kryžius. O karas eina, daug naujų pabėgėlių ir vargšų. Aukokim rūbus vargšams, aukokim kraują sužeistiems kariams.

S. Laniauskai, Vinc. Degutis, M. Mikšiai, A. P. Makarskai, Kun. Prikockienė, Vikt. Degutis, Z. Jankus, V. L. Brizgiai, M. A. Smelstoriai, J. Kazlauskas, A. Strimaitis, J. Dunduras, P. Alekna, A. Lakačauskas, J. Sandargas, J. Kedys, J. Žilys, P. Cyvas, P. Kliorys, E. Petkevičius, P. Zigmantas, Z. Pivariūnas, O. G. Mikelich, I. A. Jonaičiai, M. Barniškaitė, Mariūnai, J. Kalvaitis, J. K. Šlapeliai, V. Minkūnas, K. Cicienas, J. Kazickas, S. Lazdinis, N. Ropius, G. Vodačalas, E. Ilenda, J. A. Nasvytis, J. Jasinevičius, K. Juknys, V. Verbyla, S. Brastėka, V. Petruškevičius, J. Urbšaitis, Bajoraičių šeima, A. Rukšėnas, P. Didgear, B. Bacevičienė, G. Arbuckas, D. Jankauskas, V. Morkūnienė, J. Rastenis, V. Minkūnas, A. Sumakaris, Šikšnių šeima, D. E. Jakubs ir sūnus, I. Dapkienė, O. Krinickas, Čiurlionis, J. Rinkevičius, V. Rinkevičius, A. Kasperavičius, R. Apavičius, J. Petrauskas, E. P.

I GERESNĖ ATEITĮ

Kad sulauktume geresnės ateities — turime patys laiku pasirūpinti. Turime kelti ir svarstyti gerus sumanymus ir juos įgyvendinti. O kelias į jų įgyvendinimą veda per taupumą.

Taupymas yra tikras kelias į geresnę ateitį!

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtelė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val. Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

Jūsų doleriai SIEKIA TOLIAU SU MONCRIEF

SILDYMO IR ORO VĖSINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

GASAS
ALIEJUS
ANGLIS

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestyje, kreipkitės į mane geriausia kaina. Taipgi gausit pataravimą įvairiose apdraudimo srityse reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmą mėnesį. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagrąžinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkels - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui
ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams
lietuviškoje krautuvėje

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENdicut
1-4866. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Tautinės Sąjungos seimui besiruošiant

4. STIPENDIJŲ FONDO ĮKŪRIMAS

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Mes vis dar nenustojame vilčių ir tikime, jog anksčiau ar vėliau pasaulyje bus atstatyta reliatyvioji teisė ir teisingumas. O tokio vyksmo eigę Maskvos pavergtos tautos, kartu ir mūsų tėvynė, vėl atgaus laisvę ir išvartys iš savo tėvų žemės, iš savų šventyklų, mokslo židinių, susirinkų, kaip ir žydų tauta, kad po 2000 metų pradėjo rinktis į savo tėvynę. Tokio tikėjimo akivaizdžios mes, tremtiniai, norėdami prisidėti prie Lietuvos laisvės kovų ir krašto atstatymo turime rūpintis paruošimu išmokslintų tautiečių, kurie, atėjus laisvės metui, stot krašto reikalių tvarkyti. Okupantams pasitraukus, bus sunaikintas visas ūkinis ir dvasinis gyvenimas, net ir patys žmogus, visai nekalbant apie švietimo išžūdytą.

Jei krašto okupacija užsitęstų ilgiau negu mes galvojame, tai tremties švietimo dalis nebesugrįš Lietuvos atstatymo darban. Tokiems atvejams turime ruošti, ruošdami jaunimą, kuris pradėtų mūsų darbą testų tol, kol Lietuva bus laisva. O jei mūsų viltys įsikūnys anksčiau, tai ir tuo atveju jaunųjų ruošimas yra būtinas, nes dabar jau pastebime, jog kai kurios mokslo srytys apleidžiamos, o jos mūsų tėvynė bus reikalingos, tiesiog būtinos. Štai dėl šio reikalo ir siūlau TS seimui šį klausimą pasvarstyti ir realizuoti teigiamą prasmę sudarant stipendijų fondą, iš kurio būtų duodamos stipendijos tiems jaunuoliams, kurie pasiryžę mokytis reikiamose mokslo šakose, nors ji šiuo metu ir atrodytų ne daug dolerių žandati, bet kuri ateityje būtų reikalinga atkūrimo laisvoje Lietuvoje. Šiandien pastebime, jog jaunimas nebesidomi žemės ūkio mokslu, o juk atkūrimo laisvoje Lietuvoje šios srities specialistų reikės žymiai daugiau, negu kitose srityse.

Stipendijų fondo pradžia ir šiuo atveju turi sudaryti dinamiškieji TS nariai, įmokėdami po vieną dolerį kasmet. Nors fondas nebūtų labai svarus, tačiau jis parodytų, jog mes, kaip toji hydra, esame nenugalima ir nemirštanti tauta, o TS savo ruožtu išeitų priešakin, kaip jai ir tinka rūpintis tėvynės nemirštamumu. Vėliau prie šio fondo galėtų prisidėti paskiri mecenatai bei paskiri fondai, sudarydami visos tautos fondą, kuris laisvoje Lietuvoje būtų paverstas specialios paskirties mokslo institutu. Šiame institute būtų sukaupta visa toji medžiaga, liečianti ištrėmus iš Lietuvos mokslo vyrus—švietimo, ir nukankintus Rusijos kalėjimuose, vergų stovyklose ar pačioje Lietuvoje okupacijos metu. Šis stipendijų fondas tapytų martirologijos muziejumi ir mokslo remimo židiniu, bei tautos garbui ir jos nemarumo simboliu, skelbiančiu pasauliui laisvės pergalę.

Prisiminę mūsų brolius, seseris, tėvus ir vyrus bei žmonas Maskvos vergijoje, ir palyginę mūsų čia ištaigingą gyvenimą,

A. MUSTEIKIS

vargu išdrįstume pasakyti, jog negalio aukoti keletos dolerių tėvynės aukuran. Pagerbkime ir atmintime žuvusius inteligentus.

5. TAUTINĖ LIETUVIŲ ŠALPOS ORGANIZACIJA

Neminėdamas esamų šalpos organizacijų, kurios atliko ir atlieka naudingą darbą, pabrėžiu, jog TS-ga turėtų įkurti tokia šalpos organizacija, kuri paremtų kiekvieną lietuvį, nežūrint jo įsitikinimų, bet jei yra nusipelnęs, yra lietuvių bendruomenės narys ir atlieka visus pilvalomas tautai pareigas. Pirmoje eilėje TS, įkūrus šalpos organizaciją, turės pasirūpinti nepriklausomos Lietuvos karo invalidais, kurie iki šiol buvo palikti be reikiamos ar be pakankamos paramos ir respekto. Didelė gėda lietuvių bendruomenei, ypač tremtiniais, kurie pradėjo ištaigingai gyventi ir pamiršo tuos, kurie aukoj savo kraują, kovodami su priešu, sudarydami sąlygas gyventi kitiems. Jų dėka kraštas buvo apsaugotas nuo okupantų, susidarė sąlygos krašto ūkinei ir kultūrinei gerovei tarpti. Dėl šių aplinkybių ruošimas yra būtinas, nes dabar jau pastebime, jog kai kurios mokslo srytys apleidžiamos, o jos mūsų tėvynė bus reikalingos, tiesiog būtinos. Štai dėl šio reikalo ir siūlau TS seimui šį klausimą pasvarstyti ir realizuoti teigiamą prasmę sudarant stipendijų fondą, iš kurio būtų duodamos stipendijos tiems jaunuoliams, kurie pasiryžę mokytis reikiamose mokslo šakose, nors ji šiuo metu ir atrodytų ne daug dolerių žandati, bet kuri ateityje būtų reikalinga atkūrimo laisvoje Lietuvoje. Šiandien pastebime, jog jaunimas nebesidomi žemės ūkio mokslu, o juk atkūrimo laisvoje Lietuvoje šios srities specialistų reikės žymiai daugiau, negu kitose srityse.

Be karo invalidų yra ir kitų tautiečių, kuriems lietuvių bendruomenė turi padėti, atsidurusi ligoje ar senatvėje, nes jie savo įnašą tautai yra atidavę su kaupe. Kiekvienas tautinės bendruomenės narys, atidavęs savo auką tautai, turi teisę į tautos reikiamą globą ir paramą. Ateis laikas, kai reikės ir TS vieną kitą narį šelpiti.

Ir vėl lėšos pasakys tūlas! Taip! Be lėšų nieko nebus. Bet juk lėšų atsirast, tik reikia jas surinkti. Apytikriai skaičiuojant aiškėja, jog tremtiniai bus sutaupe jau dešimtis milijonų dolerių. Tad ar negalime suteikti reikiamos efektyvios sumos šalpos reikalams? Aišku, kad galima. Reikia tik tikro, ne egoistinio noro. Net TS nariai gali daug padaryti. Ir tai reikia padaryti nedelsiant. Atrodo, jog LTS seimas turėtų šį labai svarbų klausimą apsvaistyti ir teigiamai pasisakyti, sudaryti komisiją šiam klausimui nagrinėti. Atidėlioti nevalia.

BAIGIAMOSIOS SUTRAUKTINĖS MINTYS

1. Savaitraščio "Dirvos" prenumeratą padidinti vienu doleriu — iki 6 dol. metams. Dirvos turinį pajavairinti, pagilinti, pritraukiant daugiau pajėgių bendradarbių, mokant nors ir neaugstą honorarą.

Jei bus sudarytas pakankamas bendradarbių skaičius ir finansiniai ištekliai įgalintų prie Dirvos leisti kas 3-4 mėn. specialius kultūros-mokslo priedus atskirai ar Dirvos puslapių skaičių atitinkamai padidinus. Pasiekus šio laipsnio, galvoti apie Dirvos sudažninimo, nenuvertinant jos kokybės.

2. "Viltį" remia kiekvienas TS narys išpirkdamas akcijų iki

100 dol. Negalintieji atleisti mi nuo tos prievoles ir netaikomos jokios jiems sankcijos.

3. Įsteigiamas "Kan. kun. Tumo-Vaižganto literatūros-kultūros fondas". Kasmet skiriama 500 dol. premija. Fondo reikalams kiekvienas narys moka vieną dol. metams. Premijų įteikimo išlaidoms kilnojamoms kasmet po atskirus TS skyrius.

4. Įkūriamas stipendijų fondas. Jo lėšas sudaro S-gos nariai, mokėdami po vieną dol. metams. Stipendijos teikiamos tiems jaunuoliams, kurie studijuojant nurodytoje mokslo šakoje ir pasižadę įgytas mokslo žinias panaudoti laisvoje Lietuvoje.

5. LTS sudaro tautinę šalpos organizaciją. Pirmiausia teikiama globa N. Lietuvos karo invalidams, TS-gos ir paskui kitiems lietuvių bendruomenės nariams.

NEPAMIRSKITE MŪSŲ!

Viena grįžusi vokiečių pasakė: "Die Litauer haben uns vom Hunger gerettet, wir bleiben ihnen immer dankbar". Ką mums lietuviai padarė, joks vokiečių niekad nepadarė?

Kai motina sirgusi, ūkininkas rogėmis vežęs ją pas gydytoją ir nieko už tai neėmęs. Žmonės Lietuvoje jas ne šelpdavo, kai paprašydavo duonos, bet ir apnakvindavo, ir priimdavo ilgiau pabūti. Patys žmonės, kartais neprašomi, kviesdavo pavalgyti, nes matė ir atjautė jų vargą. Jos negali suprasti, kodėl rusai taip labai lietuvių nekenčia ir taip blogai su jais elgiasi. Vokiečių atžvilgiu rusai paskutiniai metais. ėmė elgtis daug geriau.

Kai jos rengėsi išvykti Vokietijon, daug žmonių Lietuvoje atsisveikindami, prašė: "Papasakokite užsienyje, kaip mes kenčiame! Pas mus skurdas ir bėdas ir daug žmonių, inteligentų ir kunigų, turi gyventi miškuose. Nepamirskite mūsų!"

KAS NAUJA KLAIPĖDOJ

Tokia antraštė 1953 m. sausio 30 d. "Bayreuther Tagblatt" dekla straipsnį, kuriame rašo, kad Klaipėdos miestas yra padarytas sosto naujos srities, kuri siekia toli į žemaitiją. Visą sovietinę Lietuvą dabar sudaro Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Klaipėdos sritys. Klaipėdoje esą ypatingai daug sovietų kariuomenės. Nemirzanti (Nimmersatt) įrengta kariuomenės stovykla. Neringa paversta didžiuliu medžiagos ir karinių reikmenų sandėliu, kur net ir kariuomenei priklausius asmenys tegali įžengti su ypatingais NKVD leidimais.

Žvejų padėtis bloga. Klaipėdos uoste naudojimi tinkamų kuterių esą 70, iš kurių dalis reparacijų sąskaiton buvę gauti iš Vokietijos. Nuo kiekvieno iš jų kuterių, pagal planą, turi būti atiduota 85 tonos žuvies. Mėnesinis žvejo uždarbis tesiekia 250-400 rublių, iš kurių 10% jis turi kas mėnesį išmokėti valstybės paskolai.

Neįžvalgi apžvalga

V. RASTENIS

"Mes atmetėme bimbinių teoriją, kad Rusijoje "antisemitizmo nėra", ... tenka atmesti ir panašią V. Rastenio pažiūrą", — paskelbė "Naujienu" apžvalgininkas vasario 11 dieną.

Dar daugiau: "Ne vienas sakė, kad puldami žydus, Kremlius valdovai nori įgyti simpatijų pas Azijos ir Afrikos arabus... Kitaip kalba apie tai "Dirvoje" V. Rastenis"... (Šiose ir kitose ištraukose pabrūkiami mano padaryti. V. R.).

Kas yra skaitęs mano rašinį "Kremlius ir žydai" ("Dirvoje", vasario 5 d.), be abejo, tokių tvirtinimų bus gerokai nusteibtas. Nes mano nuomonė buvo ne tik panaši į bimbinių, bet kaip tik priešinga, būtent, kad sovietinis antisemitizmas yra, ir jis jau nebe naujiena, nes yra seniai. Ir apie Kremliaus intencijas įtikti arabams aš kalbėjau ne kitaip, o lygiai taip pat, kaip ir tas apžvalgininkas minims "ne vienas".

Kodėl tad kaip tik šitokius priekaištus daro "Naujienu" apžvalgininkas?

Šis klausimas grąžino mane į sausio 24 dienos "Naujienu" apžvalgą. Ten apžvalgininkas reiškia nepasitenkinimą dr. D. Krivicko straipsniu, paskelbtu "Lietuvos" 2-me numeryje. Dr. Krivickas ten, man regis, objektyviai ir ne dėl kokių nors ginčo nagrinėja genocido konvencijos gerąsias ir silpnąsias puses. Tačiau "Naujienu" apžvalgininkas straipsnį vertina priekaištų ir apžvalgę pradžioje atvirai pasisako, kodėl jis tai daro. Būtent:

"Amerikos Lietuvių Taryba... yra dėjusi daug pastangų, kad JAV senatas ratifikuotų genocido konvenciją... Todėl yra keistoka, kad Dr. Krivickas bando sukelti abejonių apie genocido konvencijos vertę".

Aišku. Jei ką Amerikos Lietuvių Taryba rėmė ar remia, tai kaip gi galima abejoti to dalyko vertingumu!

Baudamas dr. Krivicką už tokią "šventvagystę", apžvalgininkas ir jam prikeria tokių dalykų, kokių jo straipsnyje nėra. Pavyzdžiui:

"Vadinasi "Lietuvos" bendradarbis patikėjo, kad Stalinas naikina tautas, norėdamas užtikrinti laimę "darbo žmoniui".

Kad šitoks "patikėjimo" Dr. Krivickui prikerimas yra visiškai nepamatotas, matyti iš to, jog pats apžvalgininkas pado duos dr. Krivicko straipsnio ištrauką, kuria apžvalgininkas tą "patikėjimą" ir remia. Būtent, dr. Krivickas sako:

"Asmens vertės paneigimas ir jo pavertimas atominė dulkė, subordnuojant jį tariamai laimėjimo darbo žmoniui, yra šių dienų tragizmas ir pirmą kartą genocido šaknis".

Cia dr. Krivicko pavartotas žodis "tariamai" savaime rodo, kad ty žodžių autorius visiškai nepatikėjo Stalino skelbiamomis intencijomis. Tačiau apžvalgininkas to neįžvelgia ir kergia dr. Krivickui tokią mintį, kokios jo straipsnyje visiškai nėra...

Dėl blogo maisto produktų pristatymo ir paskirstymo, išbujojusi juodoji rinka, prieš kurią ir policija yra bejėgė. Klaipėdoje policija ir šiaip turinti daug darbo, nes ji, kaip jūros uostas su nemažu prekybiniu judėjimu, yra lyg koks plyšys į liksuojį pasaulį, todėl čia vyksta nuolatinės kontrolės. Klaipėdoje esą ypatingai daug jūros ir uosto policijos, kriminalinės policijos, taip pat ypatingai baisios NKVD daliniai. Su užnagriu Klaipėda turinti labai menką susisiekimą; traukinys iš Klaipėdos į Kauną ir atgal einas tik vieną kartą per dieną. Inf.

Panašiai apžvalgininkas tvirtina ir, kad dr. Krivickas esąs sužavėtas advokato Finch nuomone apie genocido konvenciją, nors iš tikrųjų dr. Krivickas nerodo dėl tos nuomonės nei sužavėjimo, nei kokių kitokių jausmų, o tik parodo ją, kaip vieną iš genocido koncijai daromųjų priekaištų. Panašius priekaištus genocido konvencijai išsitiesa srašas prieš apie pusantų metų buvo nurodytas ir "Dirvoje", — visiškai jais nesizavint, ir juos net atremiant, — bet ir tada buvo tokių, kurie piktinosi, kaip tai kažkas drįsta minėti ką nors tokio, kas gali sukelti abejonių Amerikos Lietuvių Tarybos mylimiausios idėjos vertingumui...

Šis epizodas su dr. Krivicko straipsniu man truputį paaiškina, kodėl "Naujienu" apžvalgininkas taip be atodais man oponuoja, man irgi prikerdamas visiškai priešingas mintis, negu mano sakytosios... Mat, visai neseniai (sausio 26 d.) tas pats apžvalgininkas, polemizudamas su R. Mizara iš "Laisvės", jau buvo užėmęs poziciją sovietinio antisemitizmo klausimu, pareikšdamas (kaip ir "ne vienas" kitas kono visoje pasaulio spaudoje), jog Prahos ir Maskvos bylose pasireiškė sovietinis antisemitizmas, nuo hitlerinio tesiskiria tik frazeologija.

Ir štai dabar, po tokio aiškaus pasisakymo, kažkas išdrįsta suabejoti, ar tikslinga tik Prahos ir Maskvos bylose teisyvisti antisemitizmą. Kažkas ima ir paklausa, — o kur gi jūs pirmą buvot? Kodėl ne pusės tiek neaukėt dėl milijonų, kiek suaukote dėl kelių asmenų?

Toki suabejojimai ar klausimai "Naujienu" apžvalgininkui, matyt, pasirodė gaili, ko gero, jo autoritėtą sukrėsti... Tad reikia tokius samprotavimus "sudoroti"! O vienas iš lengviausių tam būdų — pirštu parodyti, kad štai tas nenaudėlis, kuris kalba kiek kitaip negu aš, juk sako gi "lygiai tą patį, ką ir komunistai"!

Žinoma, jei nekomunistas kokiais nors principiniais klausimais ima kalbėti "ta patį, ką ir komunistai", tai čia jau yra arba proto susimaišymas, arba idėjinis išdavikiškumas. Apkalbinamas sunkus. Bet gi yra dalykų, apie kuriuos noroms nenoroms tegalima kalbėti ir su komunistais vienodai. Pavyzdžiui, lapkričio 5 dienos rytą visi laikraščiai — nekomunistiniai ir komunistiniai — rašė, kad išrinktas Esenhoweris, o ne Stevensonas... O demokratų laikraščiai (taip pat ir "Naujienu"), pranešė tą žinią vargu ar su didesniu pasitenkinimu, kaip ir komunistų laikraščiai... Argi dėl to visa spauda pasidarė komunistiška?

Panašiai galėtų būti ir su Prahos bylos vertinimu. Bet šiuo atveju vadinamųjų bimbinių ir mano nuomonės kaip tik priešingos: jie sako, kad pas komunistus iš viso nėra antisemitizmo, taigi nėra ir Prahos bylos, o aš — kad jis tenai seniai yra, ir Praha nėra senacija. Žinoma, nei viena iš tų nuomonių nesutampa su nuomone, kuri tik Prahėje pirmą kartą teišvydo sovietinį antisemitizmą. "Naujienu" apžvalgininkas irgi, atrodo, taip prirenktas dabar kilusio triukšmo, kad nebežiūrėjo skirtingo net tarp dviejų kraštutiniškai skirtingų nuomonių...

Beje, apžvalgininkas, beteisindamas šį vėlyvą "pabudimą",

pripažįsta, kad antisemitizmas sovietuose prasidėjęs jau prie Ždanovo, kad daug žydų sovietuose ir anksčiau nukentėjo, bet ligi šiol jie tenai niekad nebuvo kaltinami kaip žydai. O dabar jau esą visai kas kita. Dabar, esą, jau viešai ne tik pasakyta, kad kaltinamieji yra žydai, bet su jais drauge buvę apkaltinti ir visa eilė žydų organizacijų, apimančių kone visus pasaulyje esančius žydus, tai yra, visą tautą. Sausio 26 dienos apžvalgoje jis net ir tų organizacijų bei žydų sluogionių srašą sudarė: nacionalistai, buržuai, sionistai, bundistai, "Joint" ir Izraelio valstybė. Čia kaip tik ir esanti didžiausia naujiena, pirmą kartą pasirodžiusi Prahėje. Argi? Čia vertėtų prisiminti labai panašų srašą, bolševikų vartotą Lietuvoje jau prieš 12 metų, būtent, "žydų tautinės kontrrevoliucijos" organizacijų srašą: sionistai, bundistai, dėl Lietuvos nepriklausomybės kovojusių žydų sąjunga, žydų kombatantų sąjunga, "Betar", "El-Al", revizionistai. (Žr. "Lietuvių Archyvas", I tomas, 25 pusl.). Žydai "buržuai", nacionalistai, tikybinkai ir trockistai, žinoma, jėgo į atitinkamas kategorijas srašuose draugė su kitomis tautybėmis.

Kuo gi Prahėje apkaltintų žydų organizacijų srašas skiriasi nuo ano srašo. O juk anas 1940 metais Lietuvoje taip pat buvo ne naujas, o atvežtas iš Maskvos, kur buvo sudarytas daug anksčiau. Ir jis nebuvo paslaptis: patys laisvojo pasaulio žydai jį labai gerai žinojo. Žinojo ir tai, kuo tas srašas pasitikiškai kvepia. Kodėl niekas anksčiau dėl to nešaukė taip, kaip dabar? Kodėl laukė iki Prahės patys bolševikai ir tai pirštu parodė? Tas man kaip tik ir neaišku, ir tą klausimą aš pajudinau...

Anot apžvalgininko, bolševikai tik dabar antisemitizmą padarė oficialia savo politika, išleido ją iš "pogrindžio" ir tuo būdu dabar jau įstojo į hitlerizmo kelią.

Cia tai jau visiškai ne taip. Visų pirma, oficialiai Kremlius ir dabar dar neprisipažįsta prie antisemitizmo, kaip savo politikos. Priešingai, net po Prahos bylos oficialiai graso sunkiomis bausmėmis tiems, kurie drįstų persekioti dėl jo žydiškos kilmės... Kad tai akyplēšiška

veidmainybė, tą mes visi gerai suprantame. Ir kitas tautas bolševikai naikina "ne kaip tautas", o kaip "kontrrevoliucines politines grupes" (ko kaip tik nėra įtraukta į genocido konvencijoje numatytą nusikaltimų srašą...). Nei kitų tautų, nei žydų naikinimas nebuvo ir dabar nepasidarė oficiali Kremliaus politika, bet tai buvo ir yra faktiškoji jo politika! Ir taip yra jau nuo priešhitlerinio laikų. Į hitlerizmo kelią bolševizmas įstojo ir negalėjo įstoti, jis jau anksčiau už Hitlerį pradėjo eiti daug bjaurėsiu keliu! Kaip tik Hitleris, pirmųjų karo laimėjimų apsvaigintas, kulkurių tautų naikinimo srityje įstojo į stalininkų pramintą kelią, būtent, oficialiai, kaip ir Stalinas tas tautas net neva "glostė", o faktiškai jas palaipsniui ėmė naikinti, ne skelbdamas (kaip ir Stalinas), kad naikina tautas, o aiškindamas, kad šalina tik "naujosios Europos priešus" (kaip Stalinas "revoliucijos priešus").

Tik žydų atžvilgiu Hitleris Stalino nesekė. Čia jau jo oficiali ir nieku nemaskuojama politika buvo — visus žydus "išjungti iš visuomenės", visai neatsižvelgiant nei jų nusistatymų, nei laikysenos. Stalinas gudrensis. Jis šios Hitlerio oficialios politikos nepadarė ir, greičiausiai, niekad nedarys savo oficialia politika. Net ir faktiškai jis jos griežtai nesilaiko. Jei laikytųsi, tai turėtų būti likviduotas ir uošvis Kaganovičius, ir Lietuvoje "Tiesos" redaktorius G. Zimanas ir visi kiti. Ne, Stalinas ir žydams, kaip ir kitioms tautoms, taiko... "selekcijos" metodą, kurį, aišku, praktikoje juk visada gi galima išplėsti iki kokių tik nori ribų, o oficialiai vis dar pasilieka plyšelis bent formaliai atskirti prieš kaltinimus, paremtus, sakysim, net ir tokia paties Kremliaus pasirašytą genocido konvenciją... Naivūs žmonės tokie atskirtimai ligi šiol įtikindavo. Ir dabar dar ne vieną įtikina.

Kad žydai sovietuose fiziškai yra anksčiau jau nukentėję tūkstančius kartų daugiau, nei dabar Prahėje, kad jų ypač kultūrinės institucijos sovietuose jau seniai buvo išnaikintos labiau, nei daugelio kitų tautybių, Vakaruose buvo žinoma ne nuo šios dienos. Bet net patys žydai ligi šiol to per daug negarsino. Dėl to man ir kilo klausimas — kodėl? O kad buvo dėl ko piktnutis labiau, negu dėl Prahos komunistų — pasistengsiu artimiausiu laiku parodyti.

Abraham Lincoln 144 gimimo dienos sukaktėiai skulptorius Avard Fairbanks baigė šio civilinio karo prezidento statulą. Ši statula bus išlieta iš bronzos. Ji bus pastatyta prieš Lincolną kaimą, Salem Park, Ill.